



Svenska Dagbladet

Snart dags för skid-VM – Frida Karlsson inspireras av skidskyttarnas medaljregn.

■ Sport | Sid 17

I dag inleds bokrean. SvD:s litteraturredaktör Josefin de Gregorio tipsar om nya tillskott till nattduksbordet.

■ Kultur | Sid 16



Foto: TT, Norstedts

Kinesiska militärforskare på svenska universitet

Ansvarig minister efter SvD:s avslöjande: ”Väldigt allvarligt”

■ Svenska skatemedel har gått till forskningsprojekt där personer från kinesiska försvarsuniversitet deltagit, kan SvD avslöja. Utbildningsminister Mats Persson (L) utesluter inte åtgärder: ”Det har funnits en naivitet i synen på Kina.” **Nyheter | Sid 6–7**



Foto: Johan Nilsson/TT



Sveriges Natoansökan

Statsminister Ulf Kristersson vid en demonstration till stöd för Ukraina på måndagen. Han välkomnar att Turkiet vill återuppta Natoförhandlingarna. Foto: Magnus Hjalmarson Neideman

Henrik Torehammar: Att ta tydlig ställning leder sällan till trevlig stämning.



Nyexaminerade utredare får ta sig an svåra fall

När kriminaliteten går längre ner i åldarna ökar trycket på socialtjänsten. Men den höga personalomsättningen gör att antalet svåra fall som utreds av personer som saknar arbetserfarenhet ökar. Något som oroar forskare.

■ **Nyheter | Sid 8–9**

11,7

procent, mätt som KPI, blev inflationen på i januari, ned från 12,3 procent i december. Trots att den sjunker spår bedömare fortsätta räntehöjningar från Riksbanken.

■ **Näringsliv | Sid 4–5**

Turkiet redo för nya Natosamtal

■ Efter koranbränningen utanför Turkiets ambassad i januari har förhandlingarna varit pausade. Men på måndagen avisrade Turkiet att man nu är redo att återuppta Natosamtalen med Sverige. **Nyheter | Sid 10**



Ledare

Utblick

Många liberaler förstår varken S eller SD

Widar Andersson skriver i Folkbladet om att SD och S – båda pragmatiska partier – är ”upptagna med att sköta sina kort på sådana sätt att de kan återkomma (S) respektive debutera (SD) som regeringsbildande parti”. folkbladet.se

”
mycket som rör sig, hoppar och snurrar runt

En ytterst läsvärd Bo Rothstein om sina meriter för tjänsten som normkritisk professor i design och visuell kommunikation vid Linnéuniversitetet. fokus.se



Migrationsverkets tidigare generaldirektörer.
Foto: Magnus Hjalmarsson Neideman

Podd

Svensk migrationsvärv

Det är en diger uppgift att få ordning och reda i migrationspolitiken. Vad händer när lagstiftarens intention och agerande kolliderar med myndigheternas möjligheter och kapacitet? Henrik Sjögren, journalist och reporter på tidskriften Fokus, samt Lars-Gunnar Lundh, lagman vid Örebro tingsrätt och under åren 2004–2007 överdirektör på Migrationsverket, gästar Tove Lifvendahl i podden.

Ledare | Socialtjänsten

Peter Wennblad: Politikens kvarnar måste mala snabbare



Under de senaste månaderna har begreppet ”kötkvarn” förekommit i två olika sammanhang i Svenska Dagbladets nyhetsartiklar.

Dels i beskrivningar av hur den ryska regimen skickat illa utrustade och otillräckligt utbildade soldater mot en säker död på slagfälten i Donbass.

Dels i gårdagens skildring av situationen för socialtjänstens personal i Stockholms utsatta områden.

I artikeln intervjuas ett 15-tal socialsekreterare som på olika sätt arbetar med unga i gängmiljö. En av dem beskriver arbetet just som en kötkvarn, en psykiskt och fysiskt utmattande strid där där de själva går i frontlinjen. Och där många stupar.

Bara under 2022 sade mer än var fjärde socialsekreterare på Stockholms barn- och ungdomsenheter upp sig, enligt en enkät som SvD låtit genomföra. Och i takt med att utmattade socialsekreterare försvinner ut, fylls socialkontoren på med unga nyanställda som kastas direkt in komplexa och ibland riskfyllda ärenden. Personalomsättningen är så hög att anställda som sätts att sköta introduktionen för nya kollegor själva är så nya i yrket att det egentligen är de som skulle behöva få tid för introduktion. ”Socialtjänsten äter nyutexaminerade socionomer”, säger en av de intervjuade, som trots att hon bara arbetat på avdelningen i ett år tillhör en av de mest rutinrade.

Som framgår av uppföljningen i dagens SvD (s 8–9) är problematiken dessvärre inte ny. Personalomsättningen i socialtjänsten har varit hög under stora delar av 2000-talet, och inte bara i Stockholm. När fackförbundet Aka-



Det som kommer ut kan ha passerat bäst före-datum. Foto: Fredrik Sandberg/TT

demikerförbundet SSR härom året gjorde en kartläggning av personalomsättningen i kommunerna, visade den att det varje år är ungefärligen en tredjedel av alla socialsekreterare i Sverige som lämnar sin anställning.

Men den konstant höga omsättningen innebär att socialsekreterarna successivt blir allt mer oerfarna. Mellan 2003 och 2018 ökade andelen socialarbetare som varit mindre än tre år i yrket från 15 till 58 procent. Och tyvärr är många av dem illa rustade för den verkligheten de möter – en mycket begränsad del uni-

versitetens socionomutbildningar handlar om hur man utformar sociala insatser för unga i kriminalitet. Michael Tärnfalk, lektor i socialt arbete vid Uppsala universitet, har liknat det vid att läkarutbildningarna bara skulle ge studenterna en översiktlig bild av hur människo-kroppen fungerar (Expressen 20/10-22).

Att den nuvarande regeringen ska reformera socionomutbildningen är en punkt i Tidöavtalet som hamnat i medieskugga bakom hårdare straff och andra repressiva åtgärder. Så också att en ny socialtjänstlag ska träda i kraft under nästa år.

Professionen har under många år efterlyst både att socionomutbildningen ska göras om, och en ny socialtjänstlag. Den nuvarande socialtjänstlagen är från 1982 och utformad för en annan verklighet.

Men reformerna har dröjt, trots att problemen som beskrivs i SvD:s artiklar blivit allt mer uppenbara. Den utredning som ligger till grund för den nya socialtjänstlagen lämnades in till den förra regeringen redan 2020. Fyra år från utredning till att lagstiftning trär i kraft är alldeles för lång tid i ett akut läge.

Tyvärr innebär senfördigheten att det bara går att dra samma slutsats om socialtjänstens situation som om den grova kriminaliteten i stort. Den kommer ta tid att komma till rätta med. Det blir sannolikt värre innan det blir bättre. Och risken är att verkligheten fortsätter att röra sig snabbare än politikens långsamt malande kötkvarnar.

Peter Wennblad är biträdande chef för ledarredaktionen. Läs fler av hans texter på SvD.se/av/peter-wennblad

Partiet för borgerlig politik ihop med S

Centerpartiet är ett optimistiskt parti. Det märks när analysen av valet 2022 tar spjärn i konstaterandet ”det hade kunnat gå ännu sämre”. Jämfört med opinionsundersökningar i augusti på runt fem procent är valresultatet på 6,7 procent ändå ett halvtfullt glas närförproducerad måltidsdryck.

Valanalysen ”Hela landets liberala röst” talar också om att C sedan

valet i höstas har fått en breddad ”väljarkoalition” som numera består av ”hoppfulla landsbygdsbor, progressiva högutbildade och borgerliga miljöväljare”.

Problemet är att valet ändå blev ett bakslag och att hela sydöstra Sverige nu är en vit fläck utan centerpartistiska riksddsmandat. C har få genuina kärnväljare, och läckte till både Socialdemokrater-

na och de forna allianskollegorna. De gick in i valrörelsen 2022 utan vänner, och som ett betydligt mindre omtyckt parti bland väljarna. Allt detta nämns också i valanalysen, ska sägas.

Ett ännu större problem är möjligen de väljare som är kvar. Inte främst för att de är kvinnor, höginkomsttagare, högutbildade och yngre – väljargrupper som alla partier jagade i går, men som är helt ute i dag. Utan för att de förenas mer av sina antipatier mot andra partier – läs: Sverigedemokraterna – än av vad de vill åstadkomma. Faktum är att bara 68

procent av centerväljarna anser att C har den bästa politiken (förvara valet var andelen 84 procent).

Centerpartiet står därmed ständigt fast i det hörn de omsorgsfullt målat in sig i. De vill föra borgerlig politik, fast i en socialdemokratisk regering.

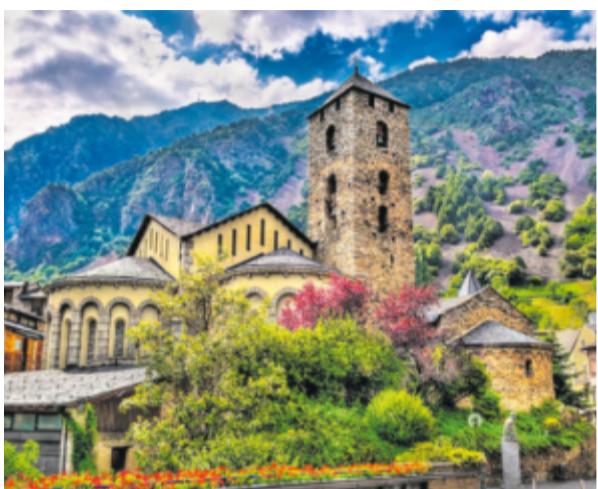
Sakpolitiken vill analysgruppen utveckla utifrån ”gröna, liberala och frihetliga värderingar” för att skapa ”ett friare Sverige där människor kan bestämma mer över sina egna liv och alla kan göra klassresor”.

Samtidigt står allt tydligare mellan raderna att partiet vill regera ihop med Socialdemokraterna.

Även om inte heller analysgruppen skriver det rent ut, menar den att det stora tappet kom efter januariavtalets fall och den otydliga roll som C fick därefter. Partiets nuvarande väljare har dessutom lägst antipatier mot just S.

Centerpartiets val mellan att reformera Sverige med de övriga borgerliga partierna eller försöka reformera Socialdemokraterna tycks därmed vara träffat. En redan politiskt och väljarmässigt förszagad borgerlighet är att beklagas.

Mattias Svensson
mattias.svensson@svd.se



Katalonien

– en färd genom historien

Följ med på en unik resa där vi tränger djupt in i Kataloniens fascinerande historia och kultur. Forntida världsarv och surrealistiska konstupplevelser. Magnifika bergslandskap, pulserande storstadsliv, pittoreska fiskebyar och omskakande minnen från det spanska inbördeskriget. I Barcelona studerar vi Antoni Gaudí och vi ser Romarrikets magnifika skapelser i Tarragona.

Vi kommer också att besöka furstendömet Andorra, den självständiga mikrostaten i Pyrenéerna och Salvador Dalís surrealistiska museum i Figueres. Vi bor på unika Paradorer och historiska hotell, vi äter på utsökta restauranger och njuter av det katalanska köket. Vi hinner också göra ett besök på en vingård där vi får veta allt om den katalanska cavan. Ciceron och färdledare för denna färd genom Kataloniens mångfacetterade historia och kultur är Thomas Gustafsson, mångårig Spanienkorrespondent.

Resan är speciellt framtagen för Svd accent och går den **3 – 10 oktober 2023**. Den kostar **39 850 kr** per person i dubbelrum. Iventus är arrangör. För mer information och bokning kontakta dem på telefon **08-651 45 23** eller mejla **info@iventustravel.se**

■ ALLT DETTA INGÅR: Flyg Stockholm/Göteborg/Köpenhamn – Barcelona t/r • Alla transporter i övrigt enligt programmet • 1 natt på Paradoren i slottet i Tortosa • 1 natt på den historiska Paradoren i Lleida • 1 natt på 5-stjärniga Andorra Park Hotel i Andorra • 2 nätter på den magnifika Paradoren vid havet i Aiguablava • 2 nätter på eleganta Hotel Catalonia Ramblas i centrum av Barcelona • Frukostbuffé på hotellen alla dagar • En lunch på vingård • Middag alla kvällar • Vin ingår vid alla middagar • Cavaproving på Caves Codorniu • Alla inträden och aktiviteter enligt dagsprogrammet. Ingenting tillkommer • Spanienkännaren Thomas Gustafsson som ciceron under hela resan • Boken "Spanien – en färd genom historien" av Thomas Gustafsson (en bok per bokning) Tillkommer: Enkelrumstillägg (obligatoriskt för resenär utan resesällskap): 6 450 kr



Svd
Svd ACCENT

Boka på svd.se/accents →

Debatt

Replik | Miljöpolitik

Miljömålssystemet är i grunden bra

En styrka med miljömålssystemet är att det är förhållandevis politiskt neutralt. Eftersom miljöarbetet kräver långsiktighet är detta bra, skriver statstjänstemannen Magnus Eriksson i en replik till SD.

SvD.se/debatt



Debatt | Läsarna tycker till

Har Ebba Busch gjort rätt med elstödet?

Vallöften, förseningar och mycket kritik mot regeringen. Men nu ska elstödet börja betalas ut i slutet av den här veckan. Hur ser du på elstödet? Och kritiken? Har Ebba Busch gjort rätt? Läsardebatten startar klockan 6.00 i dag på SvD.se och håller på under morgonen. **SvD.se/debatt**



Ny statlig syn på kön bättar för konflikter

Enligt sjukvårdsministern brådskar det att förenkla juridiskt könsbyte. Att en sådan lagändring står i konflikt med kvinnorätten verkar inte stoppa regeringen.

På kallbadhuset i Malmö infördes för några år sedan en regelbundet återkommande queerdag. Utifrån det lovänder syftet att inkludera hbtq+ personer ges besökarna en dag i månaden fritt tillträde att välja omklädningsrum utifrån identitet. Exemplet visar dessvärre hur kvinnors inkludering blir lidande när deras skyddszonerna lämnas oreglerade. Systemet missbrukades nämligen av fluktare. Vid ett sexuellt ofredande som inträffat en sådan dag vittnade personal om ett återkommande manligt klientel som besökte queerdagen av "fel anledning, att titta på tjejer".

Mäns efterfrågan att använda kvinnors omklädningsrum har också tagit sig uttryck i rättsliga konflikter om tillträdet som sådant. På Södersjukhuset stämde en man sin arbetsgivare för diskriminering då han önskade använda kvinnornas omklädningsrum mot deras uttryckliga vilja. Detta med hänvisning till sin kvinnliga könsidentitet som han nyiligen kommit ut med. Arbetsdomstolens ärende slutade med förlikning. Minst två liknande rättsfall, med anspråk på flickors omklädningsrum och kvinnofängelser har behandlats i svenska domstolar, men klagande har inte i något av fallen ändrat juridiskt kön, vilket varit av betydelse för de rättsliga möjligheterna att skydda berörda kvinnor och flickor.

Sjukvårdsministern har kommit med beskedet att regeringen nu vill förenkla juridiskt könsbyte. Individens upplevelse ska utgöra en central utgångspunkt för rätten till ändring av juridiskt kön. Propositionen ska presenteras tidigast den 21 februari, men enligt ministern är regeringen av samma åsikt som Socialdemokraterna: att staten bör omdefiniera en *upplevelse* till ett behov av att ändra juridiskt kön och därmed ge rätt till en sådan åtgärd utifrån en enkel prövning. S föreslagna prövning gick ut på att en läkare helt enkelt tillfrågar individen om individens uppfattning. Hur en subjektiv identitet anses kunna prövas enligt sittande regering återstår att se, men tydligt är att den eftersträvar ett paradigmskifte från ett välvärt medicinskt behov till ett upplevt behov.

Exemplet ovan visar på det orimliga i att den egna upplevelsen tillåts avgöra vem som

får tillgång till kvinnors skyddade utrymmen och särskilt skydd i könsspecifik lagstiftning. Konet utgör i dag grund för rättsliga regleringar som är viktiga för kvinnors och flickors trygghet och integritet. Till exempel får kvinnojourer anställa och erbjuda sina tjänster till enbart kvinnor, och akutvård för våldtagna kvinnor får anställa bara kvinnlig personal utan att det utgör könsdiskriminerande rekrytering. I vissa omsorgsyrken där intimhygien ingår i arbetsuppgifterna har en vårdtagare rätt att välja personal av samma kön. Dessutom finns bestämmelser avsedda att skydda kvinnors integritet och säkerhet vid kroppsvisitering, fängelseplacering, förhör av sexualbrottsoffer med mera, där kvinnor har rätten att visiteras av, förhöras av och placeras i fängelse med endast kvinnor.

Om en upplevelse likställs med ett behov av att ändra juridiskt kön, och om en sådan ändring tillåts få rättsliga konsekvenser, skulle lagstiftningen signalera att en subjektiv upplevelse av att tillhöra ett annat kön medför ett behov av diverse rättsliga konsekvenser. Det är uppenbart att män inte har behov av att få dela omklädningsrum med, kroppsvisitera, eller hjälpa kvinnor med intimhygien, med mera. Däremot har kvinnor och flickor rimligen ett behov av att slippa män i dessa sammanhang och lagen bör ta hänsyn till detta. Tänk er en ordning där det upplevda könet utgör grund för diskrimineringslagen. Om en kvinna i behov av assistent, där arbetsuppgifterna innefattar intimvård, krävde att assistenten är en biologisk kvinna, skulle hon då kunna stämma för diskriminering? Det är bara en av många frågor.

När man öppnar upp för en drastiskt förändrad tillgång till dessa juridiska åtgärder kan man inte heller bortse från de män som skulle kunna utnyttja lagen. En grupp som definitivt inte kan anses ha legitima behov av att använda lagen, men som lär vara motiverade att utnyttja den, är män med transvestisk fetischism och liknande sexuella motivationer. Denna grupp nämns i statliga utredningar såsom SOU:2007:16 och SOU 2006:22. Bland män som lider av transvestisk fetischistisk störning förekommer enligt diagnosmanualen

Sjukvårdsminister Acko Ankarberg Johansson. Foto: Christine Olsson/TT

Konet utgör i dag grund för rättsliga regleringar som är viktiga för kvinnors och flickors trygghet och integritet.

DSM-5 även en patologisk besatthet av sexuella fantasier om att vara kvinna, ett tillstånd kallat autogynefili. Även om dessa individer inte utgör lagens målgrupp skulle de enkelt kunna använda sig av den.

I Norge, vars könstillhörighetslag numera helt utgår från individens upplevelse, har juridikprofessor Marit Halvorsen kritiserat förarbete i tidskriften Lov og Rett. Hon menar att politikerna varit likgiltiga inför lagens konsekvenser då de inte behandlat frågan om intressekonflikter där båda parter känner sig kränkta. Det är därför oroväckande att sjukvårdsministern i en interpellation den 13 februari menar att ärendet är relativt brådskande. Under de många år som olika regeringar försökt få dena ideologi lagstadgad har flertalet remissinstanser påtalat hur Socialdemokraterna inte bara förbisett utan fortsätter att ignorera jämställdhetsperspektivet. Rättslig vägledning för att skydda kvinnor saknas i allt väsentligt. Har dessa frågor verkligen hunnit behandlas så genomgående som de förtjänar under den korta tid sedan ministern övertagit ärendet?

Här kan tilläggas att inte ens den nuvarande rättsordningen visat sig helt okomplicerad utifrån ett kvinnorättsperspektiv. Lagrådet påtalade 2018 att det redan med dagens lagstiftning finns risker för tilltagande intressekonflikter, då det blir allt vanligare att de som ändrar juridiskt kön inte genomgår kirurgiska ingrepp. Lagrådet exemplifierade hur detta kan leda till rättsliga problem kopplat till just frågan om omklädningsrum, som en framtidssprofetia av bland annat den stämningsansökan mannen på Södersjukhuset lämnade in bara två år senare.

Finn det verkligen någon anledning att öka dessa konflikter ytterligare? Tänker sittande regering faktiskt införa en statligt sanktionerad och ideologisk syn på vad kön är? Och kommer den kunna stå för det inför sina kvinnliga värjare när konsekvenserna av lagändringen uppdragas? Regeringens svar på dessa frågor återstår att se.

Hanna Nilsson beteendevetare, ideellt engagerad i kvinnorättsfrågor



Foto: Tim Aro



Kulturreresa till Sydkorea

Sydkorea välkomnar med vacker natur, ett spännande kök och ett imponerande kulturutbud som blivit tongivande inom många områden på senare år.

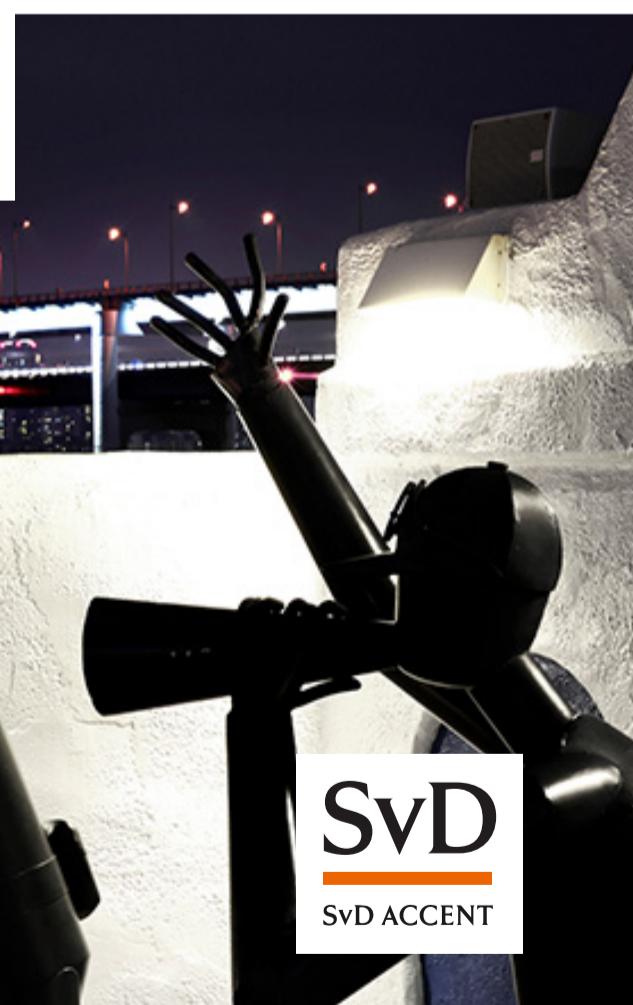
Sydkorea får mer och mer uppmärksamhet och det är lätt att förstå varför. Bland annat har flera av världens främsta arkitekter fått utrymme att synas här, vilket vi upptäcker när vi besöker Zaha Hadids Design Plaza i Seoul, Tadao Andos fantastiska SAN Museum, samt COOP Himmelblaus makalösa filmpalats i Busan. Här är vi på plats och ser en föreställning när Asiens främsta filmfestival äger rum.

Vår resa börjar i Seoul med sina fina palats, utsökta konstmuseer och roliga marknader. Besök vid den nordkoreanska gränsen, filmfestivalen i Busan, den gamla huvudstaden Gyeongju och bo en natt i traditionella hem i Andong-provinsen blir andra höjdpunkter. Sydkorea välkomnar med stor välvilhet,

vacker natur, ett eget spänande kök och ett beundransvärt kulturutbud. Både halvpension och guidning av en kunnig färdledare ingår under hela resan.

Resan är speciellt framtagen för Svd accent och går den **30 september – 11 oktober 2023**. Den kostar **37 900 kr** per person i dubbelrum. Världens Resor är researrangör. För information och bokning ring **08-669 55 25** eller mejla **info@varldensresor.se**

■ ALLT DETTA INGÅR: Lee U-fans konstmuseum • En föreställning under Busans Filmfestival i Busan • Bulgak-sa • Seokguramgrottan • Nationalmuseet och Tumuliparken i Gyeongju • Klanbyn Hahoe • SAN Museum i Wonju • Leeum Samsung Museum och palatset Gyeongbokgung i Seoul • Utflykt till JSA Tillkommer: Enkelrumstillägg 5 200 kr



Svd
Svd ACCENT

Boka på svd.se/accent →

Nyheter

Chef nyheter Mikael Larsson
Nyhetschefer Hannes Delling, Petter Forslund Utrikesredaktör Sara K Lindquist
Chef print- och digitaltidningsredaktionen Malin S Ånell
Print- och digitaltidningschefer Isak Andersson, Jenny Danielsson, Fredrik Tideman



SvD granskar | Kinesiska militärforskare på svenska universitet

Militärfordon i Kina som bär nya hypersoniska kärnvapenmissiler, DF-17, visades upp i oktober 2019. Foto: Ng Han Guan/AP

Forskare med koppling till Kinas militär fick svenska skattemedel

Svenska skattepengar har gått till forskningsprojekt där personer från kinesiska försvarsuniversitet deltagit, kan SvD avslöja. "Jag kände inte till att det är på det sättet", säger Lucas Pettersson på Vetenskapsrådet.

Svenska universitet har under ett årtionde haft nära forsknings-samarbeten med individer verksamma i den kinesiska militären, har SvD kunnat berätta. De har både varit på plats på svenska lärosäten och samarbetat från Kina med professorer i Sverige – inom känsliga forskningsfält och tekniker som kan användas militärt.

Flera av dessa samarbeten har delfinansierats med svenska skattemedel, kan SvD avslöja. Såväl Vetenskapsrådet, Vinnova, Energimyndigheten och Rymdstyrelsen har gett pengar till forskningsprojekt som lett till artiklar där forskare från kinesiska försvarsuniversitet eller militära forskningsinstitut har ingått.

Sedan 2019 har Vetenskapsrådet delfinansierat forskning som resulterat i 146 vetenskapliga artiklar där minst en forskare

kommer från ett kinesiskt försvarsinstitut, visar SvD:s kartläggning. 38 av artiklarna publicerades under förra året.

En av forskarna som ingått i projektet som fått pengar av Vetenskapsrådet är en professor som SvD tidigare berättat om, dekanen Chen Xiaoqian som hyllades för sin försvarsforskning av Xi Jinping 2013. Han har prisats för sin militärforskning i Kina så sent som 2021. Dekanen, som varit hög chef och professor på försvarsuniversitetet NUDT i Kina, har haft flera samarbeten med forskare på Lunds universitet.

2020 var han medförfattare på tre artiklar där Vetenskapsrådet står som delfinansiär av forskningen. I två av artiklarna finns även en forskare som står som uppfinnare på flera patent som den kinesiska militären äger.

En av institutionerna i Kina som omnämns i forskning som finansierats med svenska skattemedel är Academy of Military Sciences, AMS. Forskningsinstitutet styrs direkt av kommunistpartiets militär.

I en vetenskaplig artikel från 2021 och tre från 2020, som delfinansierats av Vetenskapsrådet, kommer en eller flera forskare från AMS, en av dem är Dekanen som SvD granskat.

SvD har inte granskat samtliga ansökningar och redovisningar av anslagen i fråga. I de få fall där vi tagit del av dokumentationen har forskarna från försvarsuniversitet och militära forskningsinstitutioner inte nämnts i ansökningshandlingarna.

Lucas Pettersson är chef för avdelningen för forskningsfinansiering på Vetenskapsrådet. Att fors-

kare med koppling till Kinas militär och försvarsindustri deltar i projekt som finansieras av svenska skattemedel genom Vetenskapsrådet är nytt för honom.

– Jag kände inte till att det är på det sättet. Vi har inte haft en gemarbetad hållning i frågan.

Det troligaste är att man inte känd till det här.

Lucas Pettersson, chef för avdelningen för forskningsfinansiering på Vetenskapsrådet.

I första hand så förväntar vi oss att lärosätena, som ansvarar för projektet, följer alla riktlinjer.

Han säger att det inte görs någon specifik bedömning av om någon har kopplingar till kinesiska militären.

– Det vi tittar på är vilka som är med i forskarteamet i ansökan.

Det är projektledaren som väger tyngst. Samtidigt uppmanar vi de sökande att reflektera över vilka etiska frågor som projektet kan aktualisera. Detta är även något som kan påverka bedömningen av projektet.

Om det finns en ansökan där det framgår att individer har nära band till Kinas militär, spelar det någon roll?

– Vad vi vet har det aldrig hänt, att vi någonsin har haft den typen av fall. Det skulle kunna aktualisera etiska överväganden, att det finns en viss problematik. Om det stod att man ska samarbeta med kinesisk militär eller någon annan militär organisation så skulle det behöva ske en diskussion, hur det fungerar i relation till att det är ett fritt forskningsprojekt. Det skulle nog väcka diskussion.

Vetenskapsrådet gör ingen granskning av vilka kopplingar de medverkande forskarna har, berättar Lucas Pettersson.

Fakta | Så har vi gjort

■ SvD har kvantitativt analyserat vetenskapliga artiklar – publicerade mellan 2019 och 2022 – där minst

en forskare är kopplad till ett svensk lärosäte och minst en forskare är kopplad till en kinesisk organisation.

Databasen som används är Lens.org, en sajt som tillhandahåller metadata på vetenskapliga publikationer.

■ För att avgränsa till

aktörer som har nära band till den kinesiska militären har vi använt Australian Strategic Policy Institutes (Aspi) databas över kinesiska organisatio-

ner och lärosäten som har koppling till militär- och säkerhetsrelaterad forskning. De institutioner som Aspi klassar som "Military" och "Seven sons of na-

tional defence" (Sju sönerna) är i SvD:s definition "försvarsuniversitet och militära forskningsinstitut". Till denna lista har vi manuellt lagt

till Kinas militär, People's Liberation Army (PLA).

■ I de vetenskapliga artiklar som uppfyller ovanstående krav har

Fakta | Flera myndigheter

■ Från 2019 till 2022 har Vetenskapsrådet delfinansierat 146 vetenskapliga artiklar där minst en forskare kommer från ett kinesiskt försvarsuniversitet eller militärt forskningsinstitut. Motstående siffra för Energimyndigheten är 20, Vinnova 9, Rymdstyrelsen 5 och Formas 5.

■ Även flera fristående stiftelser, som Knut och Alice Wallenbergs stiftelse, Crafoordska stiftelsen och stiftelsen Åforsk har hittats bland finansiärerna.

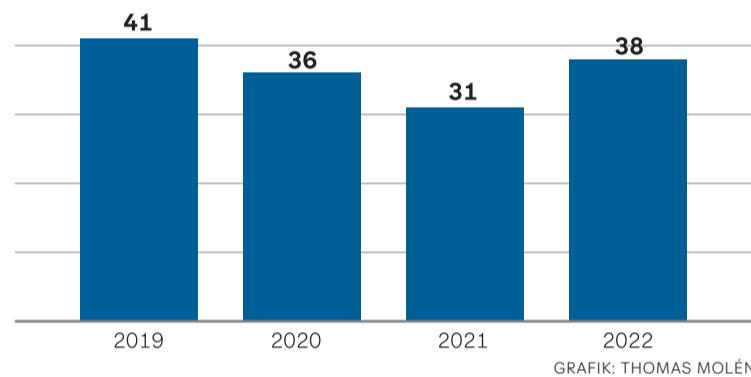
SvD har inte granskat samtliga ansökningar och redovisning av anslagen i fråga. I vilken utsträckning forskarna från

militärinstitutioerna nämnts i ansökningarna är därmed inte klarlagt.

■ Hur mycket skatemedel som lagts på respektive vetenskaplig artikel har inte heller undersöks. SvD har inte heller granskat innehållet i de vetenskapliga artiklarna. **SvD**

Artiklar där Vetenskapsrådet finansierat forskning

Antal vetenskapliga artiklar där minst en forskare kommer från ett kinesiskt försvarsuniversitet eller militärt forskningsinstitut, och där Vetenskapsrådet delfinansierat forskningen.



– Om det inte står uttryckligen nedskrivet i ansökan att man kommer att samarbeta med vissa så är det inget vi behöver kärra till. Det troligaste är att man inte känt till det här.

Är det viktigt för er att få veta det, att det finns individer med militära kopplingar till en stat?

– Vi är en myndighet under regeringen, vi stöttar regeringen politiskt på olika områden. Det är viktigt för Sverige och viktigt för oss, så det är ingen liten sak. Men vi har inte möjlighet att granska allt, vi får in ungefär 5500 ansökningar per år och har cirka 3500 löpande projekt som har bidrag.

Han jämför med hur förhållningssättet ser ut gällande ryska forskningssamarbeten.

– Efter invasionen av Ukraina fick vi nya riktlinjer om samarbeten med Ryssland, som vi står bakom fullt och helt. Riktlinjerna från regeringen var att det inte fick gå pengar till ryska institutioner. Det är viktigt att upprätthålla, annars kan det bli en värdegrundskonflikt.

Johan Köhler är chef för avdelningen för forskning och utveckling på Rymdstyrelsen. I fem av de vetenskapliga artiklarna som SvD har gått igenom – med minst

en forskare från ett kinesiskt försvars- eller militärinstitut – har Rymdstyrelsen angotts som delfinansiär till forskningen.

Johan Köhler betonar också att stödet från Rymdstyrelsen går till forskare verksamma vid de svenska lärosättena och att "resultaten av den forskningen är öppen och fri".

Han säger att det är svårt att kontrollera i vilken mån lärosättena eller forskarna bedriver samarbeten internationellt.

– Vi gör ingen kontroll av dem utan vi ser det som lärosätternas ansvar att ta ansvar för sina internationella samarbeten.

Däremot håller Rymdstyrelsen på att se över frågor som har med det rådande säkerhetssläget att göra, säger Johan Köhler.

– Vi ser över på vilka sätt olika delar av vår verksamhet kan komma att påverkas av säkerhetspolitiska intressen. Däribland forskningsprogrammet. Det är något vi kommer att ha resultatet av under det här året.

Text: Amanda Lindholm
amanda.lindholm@svd.se

Text: Jani Sallinen
jani.pirttisalo@svd.se

Dataanalys: Max Karpefors
max.karpefors@svd.se

Grafik: Thomas Molén
thomas.molen@svd.se

vi sedan tagit fram de som finansierats av Vetenskapsrådet, Energimyndigheten, Rymdstyrelsen eller Stint. Vissa artiklar anger flera av dessa

myndigheter som finansiärer.

■ Alla vetenskapliga artiklar anger inte finansiering.

Fotnot: De flesta av institutionerna som här benämns som försvarsinstitutioner bedriver även annan forskning, utöver försvarsforskningen.

Ministern: Nu är det slut med passiv politik

Svenska skatemedel ska inte gå till projekt med forskare från kinesiska militärinstitut. Det säger utbildningsminister Mats Persson (L) om SvDs granskning. Han utesluter inte nya riktlinjer till myndigheterna.

Svenska lärosättena har bedrivit forskningssamarbeten med kinesiska forskare från försvarsuniversitet och militära forskningsinstitut. Vissa har haft militärgrad, andra har vunnit armépriser i Kina. En del av dem har varit på plats på svenska universitet. Det har SvD kunnat visa i en granskning.

– Jag ser väldigt väldigt allvarligt på detta. Det är uppenbart att vi vet att Kina utgör ett säkerhetspolitiskt hot och det är uppenbart att det har funnits en naivitet i Sverige gällande synen på Kina, säger utbildningsminister Mats Persson (L).

SvD har även avslöjat att svenska skatemedel har gått till forskningsprojekt där en eller flera forskare kommit från kinesiska försvars- eller militärinstitutioner.

– Det visar på problematiken med den naivitet som har funnits. Det har saknats en strategi att hantera den här typen av frågor. Politiken har varit för passiv i den här typen av frågor och nu är det slut med det, säger Mats Persson.

Ska svenska skatemedel gå till projekt där personer från kinesiska militärinstitut medverkar?

– Nej.

Vad ska ni göra för att så inte ska bli fallet framöver?

– Det är därför vi nu lägger om politiken och vidtar åtgärder för att få slut på naiviteten som har funnits. Jag vill understryka att vi kommer att bedriva forskningssamarbeten med Kina, men man måste göra säkerhetspolitiska bedömningar och det är klart att när det finns tydliga kopplingar till den kinesiska militären så är det oerhört problematiskt.

tioner som är lämpliga att samarbeta med. Mats Persson säger att de olika riktlinjerna lärosättena haft hittills inte varit önskvärda, men att det nu pågår ett samtal om saken.

– Jag uppfattar att det finns en diskussion redan nu ute på lärosättena och universiteten kring detta och om det krävs mer så är jag beredd att vidta fler åtgärder.

”
Det är uppenbart att det har funnits en naivitet i Sverige gällande synen på Kina.

Mats Persson (L), utbildningsminister.

Om det är forskning som publiceras öppet – vad spelar det då för roll varifrån forskarna kommer?

– Vi måste inse att i Kina är forskningen inte skild från den kinesiska staten. Det är en väldig skillnad från en demokrati som Sverige och en kommunistisk diktatur som Kina.

Mats Persson säger att regeringen nu ställer hårdare krav på lärosättena när det gäller säkerhetspolitiska avvägningar. Han utesluter varken nya riktlinjer eller andra åtgärder från regeringen, men säger samtidigt att frågan är komplex.

– Det finns inte ett enkelt pennstreck som kan lösa detta.

Professorer som SvD talat med har efterlyst tydligare riktlinjer gällande vilka kinesiska institu-

Moderaterna och Sverigedemokraterna har tidigare föreslagit att underrättelsemyndigheterna ska få i uppdrag att ta fram en strategi för hur universiteten och högskolorna ska stärka sin säkerhet. En del i det uppdraget skulle vara att lärosätten gör ett slags "screening" av kinesiska studenter och forskare.

– Det beslut regeringen tog före jul ger lärosättena ett stort ansvar och innefattar att vidta den typen av åtgärder. Verkligheten ser ut på ett sådant sätt att det inte går att utesluta fler insatser, säger Mats Persson.

Han anser att en ny politik när det gäller Sveriges samarbeten med Kina är nödvändig och att tanken som funnits de senaste 10–15 åren – att utbyten med Kina skulle påskynda landets demokratisering – varit fel.

– Vi ska kunna säkerställa att vi har forskningssamarbeten med Kina, men att vi inte har det på områden eller med aktörer som uppenbart har direkt koppling till militära delar av den kinesiska staten.

Amanda Lindholm
amanda.lindholm@svd.se

Jani Sallinen
jani.pirttisalo@svd.se



"När det finns tydliga kopplingar till den kinesiska militären så är det oerhört problematiskt", säger utbildningsminister Persson (L) om SvDs granskning. Foto: Stina Stjernkvist



Första delen i SvDs granskning, den 19 februari.



Hög personalomsättning på socialtjänsten väcker oro

Trenden att utredare på barn- och ungdomsenheter i socialtjänsten över tid blivit allt yngre och mindre erfarna oroar forskare. "Det är verkligen något som behöver tas på allvar", säger Pia Tham, professor i socialt arbete.

Kriminaliteten har gått ner i åldrarna vilket skapat ökat tryck på socialtjänsten i utsatta områden, vilket SvD:s rapportering visar. Även åldern på dem som ska hantera ofta komplicerade ärenden har sjunkit.

Pia Tham, professor i socialt arbete vid Högskolan i Gävle, har studerat arbetsvillkoren för socialsekreterare som utredar barn och unga och har jämfört situationen 2003, 2014 och 2018 i en enkätstudie med drygt 300 socialsekreterare i Stockholms län.

– Personalomsättningen har varit hög i många år. Min bild är att det har gått lite upp och ner. 2018 såg det bättre ut, även om det var långt ifrån bra. Men nu har jag fått många signaler från fältet att det har blivit svårare igen, säger hon.

Pia Thams studier visar att allt fler yngre arbetar med utredning av barn och unga. 2003 var 18 pro-

cent 20–30 år, 2018 var 44 procent i den åldern.

Andelen erfarna socialsekreterare som arbetat i tio år eller mer har minskat från en tredjedel 2003 till 14 procent 2018. Samtidigt har andelen som arbetat tre år eller mindre som socialarbetare ökat från 15 procent 2003 till 58 procent 2018.

– Som forskare har jag funderat mycket kring vad man göra för att försöka vända det här. Det är jätte-viktigt att det är personer med erfarenhet och kunskap som jobbar med de här arbetsuppgifterna, som ofta beskrivs som de svåraste inom socialtjänsten, säger hon.

När Pia Tham började arbeta i socialtjänsten satt de mest erfarna socialsekreterarna som utredare på barn och ungdom, men i slutet av 90-talet började trenden med en högre omsättning på de tjänsterna. Pia Tham ser stora problem med att kunskap och

erfarenhet lämnar när ärenden till exempel kan handla om att omhänderta ett barn eller hitta en placering för en 14-åring som begår brott.

– Det är väldigt svåra bedömningar som ska göras som kräver mycket yrkeskunskap och erfaren-

het. Man måste vara tränad i hur man bemöter familjer i sådana här utsatta situationer, säger hon.

Får en socialsekreterare börja med de svåraste uppgifterna är det betydligt större risk att hen säger upp sig.

– Det blir för svårt innan man har hunnit bygga upp kompetensen själv. Det handlar också om att bemästra svåra känslor, det är verkligen ett krävande arbete.

Pia Tham arbetar på en ny studie där hon skickat ut en enkät till

personer som tog socionom-examen 2016 och 2019.

– Där kan jag se att det vanligaste ingångsyrket är att utreda barn och unga. Trenden under flera år har förstärkts. Fler och fler nyutexaminerade börjar jobba med de här väldigt svåra arbetsuppgifterna. Det är verkligen något som behöver tas på allvar, säger Pia Tham.

I enkätstudien till nyexaminerade socionomer ställdes också frågan om det var några färdigheter de saknade. Ett återkommande svar var att de ville ha mer kunskap om samtal och bemötande.

Problem med socialsekreterares arbetsvillkor är inte nytt och Pia Tham är noga med att påpeka att det pågår mycket arbete ute i kommunerna med att förbättra situationen.

Hon har också tittat på vad som gör att socialsekreterare stannar i sin arbetsgrupp. En bra grupp-känsla och att vara nöjd med chefen var sådana faktorer. I en studie fick arbetsgrupper hjälpsmed att stärka sammanhållningen och de som var nya på jobbet fick "nybörjarhandledning" en gång i veckan. Då fick de tillsammans med handledare prata öppet om svårigheter med andra som inte heller hade så mycket erfarenhet. Projektet pågick i två år.

– Vi kunde se att personalomsättningen avstannade nästan helt under de två åren. Arbetsbelastningen hade ökat, men de var

”

Det är väldigt svåra bedömningar som ska göras som kräver mycket yrkeskunskap och erfarenhet.

Pia Tham, professor i socialt arbete, om problemet med den höga omsättningen utredare på barn och ungdom.



Foto: Stéfan Estassy

Nyheter

→ SvD.se

Debatten om socialtjänsten

Människor bör inte längre lita på att socialtjänsten fungerar när situationen blir svår. Det skriver socialsekreterare Jeremiah Karlsson. Läs mer på SvD.se/P9E000

Minnesplatsen för 15-åringen som sköts till döds i Skogås. Kriminaliteten har gått ner i åldrarna vilket skapat ökat tryck på socialtjänsten i utsatta områden. Även åldern på dem som ska hantera ofta komplicerade ärenden har sjunkit. Foto: Linus Sundahl-Djerf

ändå mer nöjda. Det var ett litet projekt och det går inte att dra stora slutsatser, men ganska enkla satsningar hade gott resultat, säger Pia Tham.

Wanja Astvik, docent vid Akademien för hälsa, vård och välfärd, Mälardalens högskola, har studerat socialsekreterares arbetsvillkor.

– Personalomsättningen beror i hög grad på frustration och missnöje bland de anställda, att de hela tiden lever i en situation med hög arbetsbelastning där obalans mellan krav och resurser gör det mycket svårt att utföra arbetet med god kvalitet.

psykiska diagnosar blir oftare långa jämfört med övriga diagnoser.

Wanja Astviks forskning har visat att när resurser inte matchar de krav som ställs tvingas den anställda till olika strategier som antingen aventyrar den egena hälsan eller kvaliteten i arbetet.

– Först försöker man kompensera, jobbar över, går in på helger och struntar i handledning för att göra ett så bra jobb som möjligt. Det är inte hållbart på sikt eftersom man utvecklar olika stresssymtom. En del väljer att lämna på grund av det.

De som stannar kanske i stället sänker ribban för vad som är tillräckligt bra, försöker gilla läget. Det ger i stället en moraliskt stress.

– Efter en tid med moralisk stress och professionell meningsförlust väljer många att lämna. Det blir en ond cirkel, säger Wanja Astvik.

För att komma till rätta med såväl höga sjukkrivningstal som personalflykt från socialtjänsten anser hon att det behöver skapas bättre förutsättningar för socialsekreterare att göra ett professionellt arbete.

– Många kommuner vill ju vara en attraktiv arbetsgivare – och för att bli det behövs ett ökat politiskt ansvar att faktiskt balansera resurserna mot det uppdrag som socialtjänsten har, säger Wanja Astvik.

Anna Asker
anna.asker@svd.se



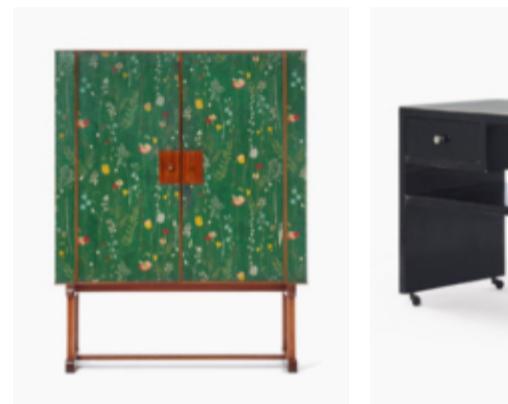
Josef Frank
Sålt för 225.000 kr



Anna Petrus
Sålda för 120.000 kr



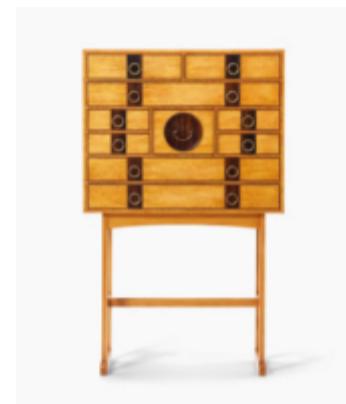
Josef Frank
Sålt för 1,1 miljoner kr



Josef Frank
Sålt för 590.000 kr



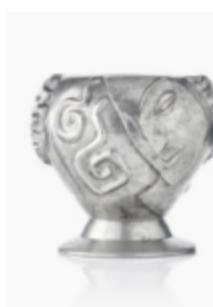
Björn Trägårdh
Såld för 160.000 kr



Josef Frank
Sålt för 140.000 kr



Anna Petrus
Sålda för 660.000 kr



Anna Petrus
Sålda för 690.000 kr



Nils Fougstedt
Såld för 40.000 kr



Estrid Ericson
Såld för 98.000 kr

VI SÖKER DESIGN FRÅN

FIRMA SVENSKT TENN

Till våra kommande auktioner söker vi nu möbler, konsthantverk och

design från Firma Svenskt Tenn och deras formgivare så som Josef Frank,

Anna Petrus, Nils Fougstedt, Estrid Ericson och Björn Trägårdh.

Med ledande kunskap, engagemang och ett stort nätverk av kunder över hela världen gör vi det enkelt för våra kunder att sälja design till enastående priser.

Välkommen att kontakta Sveriges ledande experter
för värdering, rådgivning och hembesök

Knut Knutson 070-812 12 27 knutson@uppsalaauktion.se

Erik Ingare 072-070 67 89 ingare@uppsalaauktion.se



UPPSALA
AUKTIONS
KAMMARE

www.uppsalaauktion.se



Det är inte hållbart
på sikt eftersom
man utvecklar
olika stressymtom.

Wanja Astvik, docent vid
Akademien för hälsa, vård och
välfärd, Mälardalens högskola.

När det gäller andelen långa sjukfall med psykiska diagnosar i olika yrkesgrupper inom kommuner och regioner ligger socialt arbete i topp, enligt en rapport från Afa försäkring 2022. Kvinnor inom yrkesgruppen socialt arbechte hade 2020 den högsta risken för ett långvarigt sjukfall med en psykisk diagnos. Sjukfall med

Nyheter

Får fängelse för grovt vapenbrott

En man som enligt SvD:s källor misstänks för olovlig kårverksamhet, har dömts till fängelse för bland annat grovt vapenbrott och medhjälp till vapenbrott. Det meddelar Nacka tingsrätt på måndagen.

På måndagsförmiddagen meddelade Nacka tingsrätt domen i ett mål om grovt vapenbrott, vapenbrott och medhjälp till vapenbrott. Totalt 15 personer stod åtalade. En av männen misstänks även för olovlig kårverksamhet i en annan pågående utredning, enligt SvD:s källor.

Mannen som arbetat som vapeninstruktör döms till två år och tre månaders fängelse för bland annat grovt vapenbrott och medhjälp till vapenbrott. Han frikänns samtidigt från åtta fall av medhjälp till vapenbrott och åklagarens begär om häktning avslås.

I tingsrättens bedömning står bland annat att vapeninstruktören ska dömas till sex fall av medhjälp till vapenbrott, för att ha givit vapentillstånd som personerna i fråga "inte har haft rätt att få."

Bland de övriga inblandade frikänns sex personer helt från brott, sju får villkorlig dom och en döms till att betala 40 dagsböter om 100 kronor.

Det andra ärendet kring olovlig kårverksamhet pågår fortfarande. Det var i början av februari som två män greps i Stockholmsområdet av Säkerhetspolisen misstänkta för brottet. Det ovanliga brottet är ett så kallat högmålsbrott och ses som ett potentiellt hot mot landets inre säkerhet.

Enligt SvD:s källor är de misstänkta männen i medelåldern, respektive pensionsåldern, och har båda varit verksamma inom Försvarsmakten. Något som även bekräftas via Försvarsmaktens presstjänst. Vad vapeninstruktören hade för uppdrag inom försvaret tills för tolv år sedan, vill dock inte Försvarsmakten uppge.

Mannen i medelåldern stod alltså åtalad för vapenbrottslighet före det att han delgavs misstanke om olovlig kårverksamhet. Han ska ha innehåft automatgevär, pistol och hagelvapen utan tillstånd, samt utfärdat osanna intyg om att ett tiotal personer genomgått vapenutbildning och genomfört godkända skytteprov.

Vapeninstruktörens advokat har tidigare uppgott att den numera dömda mannen nekar till brott och vill inte säga något om brottsmisstankarna gällande olovlig kårverksamhet.

Astrid Larsson
astrid.larsson@svd.se

Sveriges Natoansökan

Ulf Kristersson: "Vi vill tillbaka och ta ner tonläget i samtalén"

Turkiet ska hålla fler möten med Sverige och Finland om Natomedlemskap. Det meddelar Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu, rapporterar SVT.

– Det är förutsättningen för att Sverige ska kunna bli medlem, säger statsminister Ulf Kristersson.

Det var under en pressträff på måndagen, tillsammans med amerikanska utrikesministern Antony Blinken, som Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu meddelade att Turkiet välkomnar fler möten med Sverige och Finland.

På en pressbriefing på måndagen säger statsminister Ulf Kristersson (M) att han välkomnar beskedet.

– Det är bra. Jag sa för några veckor sedan att vi vill komma tillbaka så fort som möjligt till de här samtalena, ta ner tonläget och föra konstruktiva samtal. Det är förutsättningen för att Sverige ska kunna bli medlem så fort som möjligt.

Ulf Kristersson säger också att Sverige har levererat på alla delar av den trilaterala överenskommelsen som Turkiet, Sverige och Finland enades om i Madrid i juli förra året.

Han säger också att regeringen den 9 mars kommer att fatta beslut om en ny terrorlagstiftning som enligt Kristersson är ett viktigt steg för att slutföra åtaganden i överenskommelsen. Det rör sig om en lag som är tänkt att träda i kraft i sommar som ska göra

det kriminellt att delta i terrororganisationer.

– Terrorlagen är en konkret del som vi utlovar i överenskommelsen som vi då inte hade ett datum för. Nu har vi ett datum, regeringen fattar beslut 9 mars och sen går det till riksdagen, och det finns ett mycket brett stöd i riksdagen.

Också Sveriges utrikesminister Tobias Billström (M) är positiv till beskedet.

– Vi står naturligtvis redo att göra det, det är ett välkommet och bra besked från Turkiet, säger han till journalister i Bryssel, enligt SVT.

– Vi är naturligtvis helt redo att fortsätta de här diskussionerna, tillägger han.

Finlands utrikesminister Pekka Haavisto säger till SVT att landet har regelbundet kontakt med Turkiet.

– Jag vet att också Sverige har kontakter. Vi hoppas att båda länder kan åka till Nato så snabbt som möjligt, säger han.

På måndagens pressträff poängterade Blinken att Washington är för att Sverige och Finland ska bli medlemmar i Nato. På mötet lyftes också Turkiets köp av amerikanska F-16-plan.

Astrid Larsson
astrid.larsson@svd.se
Karin Thurfjell
karin.thurfjell@svd.se



Ulf Kristersson höll tal på Måndagsrörelsens veckodemontstration på Norrmalmstorg i Stockholm, till stöd för Ukraina. Foto: Magnus Hjalmarsson Neideman

Ökad press på Turkiet kan ha öppnat för samtal

USA och andra Natoländer har ökat pressen på Turkiet att godkänna Sverige som Natomedlem, enligt Turkiets känna Paul Levin. Men även jordbävningskatastrofen kan ha bidragit till den turiska öppningen om Natosamtalen.

Enligt Turkiets utrikesminister Mevlüt Cavusoglu är landet redo att återuppta samtalena om ett svenskt medlemskap i Nato.

Beskedet kom i samband med ett pågående besök i Turkiet av USA:s utrikesminister Antony

Blinken. Amerikanska påtryckningar kan vara en bidragande orsak, tror Paul Levin, som är chef för institutet för Turkiestudier vid Stockholms universitet.

– Det blir ju spekulationer. Men med det som förbehåll är det ju flera saker som hänt, säger han till TT.

– Det kanske viktigaste är att USA och andra Natoländer satt en viss ökad press på Turkiet, där man har understrukit vikten för Nato av att utvidgningen kan ske.

Öppningen för återupptagna samtal kan dock ha påverkats även av bland annat jordbäv-

ningskatastrofen i Turkiet. Samtidigt har det nu gått en liten tid efter uppmärksammade händelser som koranbränningen utanför Turkiets ambassad i Stockholm.

– Fokus i Turkiet har kommit att hamna på jordbävningen. Men dessutom har svensk polis nekat tillstånd till två stycken koranbränningar, jag misstänker att det har noterats i Ankara, säger Paul Levin.

Fortfarande handlar det dock bara om att samtalena mellan Turkiet och Sverige kan återupptas, poängterar han. Mevlüt Cavusoglu har också understrukit att man fortfarande inte tycker att Sverige gjort tillräckligt.

– Men det är helt klart, från svensk synpunkt, en positiv utveckling, säger Paul Levin.

Från andra Natoländer finns en

förhoppning om att både Sverige och Finland kan bli fullvärdiga medlemmar i samband med Natos toppmöte i Vilnius i juli.

Däremellan väntar dock trolingen ett president- och parlamentsval för Turkiet och dess president Recep Tayyip Erdogan. Det gör det svårt att förutse vad det senaste turkiska beskedet om Natosamtalen kommer att innebära.

– Det är mycket som kan hända i Turkiet när det är val. Erdogans initiala hantering av jordbävningen har fått mycket kritik i Turkiet. Om det avspeglar sig i opinionen kan det bli mer turbulent och svåröversägbart i turkisk inrikespolitik och det spelar roll, säger Paul Levin.

Jens Bornemann/TT

Analys | Centerpartiets valanalys

Henrik Torehammar: C verkar inte ha haft en trevlig valrörelse



Centerpartiets valanalys handlar mycket om känslor. Chock över resultatet, smärta över förluster men också att "roligast vinner".

Centerpartister vill ha det trevligt. God stämning och gott fika! Så brukar det heta i den politiska journalistiken. Med de glasögonen är det intressant att läsa Centerpartiets valanalys "Hela landets liberala röst". För C verkar inte haft en trevlig valrörelse.

Från att på valdagen 2018 varit det mest omtyckta partiet i mätningar har man blivit ett polarisande parti. Det handlar om att moderater, kristdemokrater och liberaler tycker sämre om C. De forna alliansvännerna har hakat på Sverigedemokraternas syn på Centern.

Så plötsligt stod centerpartister ensamma i valstugorna utan kompisar. I stället var uppfattningen att många "ville trycka till Centerpartiet".

På sociala medier vågade man knappt vara för där fanns en "högerrollsarmé", som Centerns analysgrupp uttrycker det.

Partiet är stolt över sin "framtidsoptimism" (partiets inlägg var de mest positiva på sociala medier enligt en bestäld analys från Whispr group) men det gjordes i en "dystopisk" valrörelse.

Vissa kunde invända att det var verkligheten med kriminalitet och energipriser som kommit ikapp Centerpartiet. Valanalysen tillstår att tonfallet kunde uppfattas som "tondövt".

Det nämns enstaka positiva lokala framgångar där slutsatsen är att "roligast vinner" om centerpartistiska kärnvärden som att ha



Centerpartiets tre senaste parti-ledare: Maud Olofsson, Annie Lööf och Muhammed Demirok. Foto: Johan Nilsson/TT

kul tillsammans. Men även de valarbetare som känt medvind och hejarop för partiets ställningsstaganden landar ändå i sorg – de blev än mer chockade av valresultatet.

”

Så plötsligt stod centerpartister ensamma i valstugorna utan kompisar. I stället var uppfattningen att många 'ville trycka till Centerpartiet'.

En djup smärta som analysgruppens ordförande Christer Jonson tog upp var att klassiska centerbygder helt saknar riksdagsledamöter från partiet. "Det var här Centerpartiet bildades och växte sig starkt", som de skriver.

Samtidigt landar analysen i att det är helt fel att bara rikta sig mot landsbygden i framtiden för det skulle bara gynna partiets motstånd-

dare. Där möter partiets romantiska vurmande för sin historia demografins krassa realism.

Det är de stora väljartappen i städerna som är det största hotet mot partiet, för det är helt enkelt där det finns flest väljare.

På ett väldigt mittenpartistiskt sätt, parat med dagisrama, väljer man både och: "stad och land hand i hand". Med det synsättet är det inget problem att både den nya partiledaren och den nya partisekreteraren är mer stadsmässiga. Muhammed Demirok från Linköping och Karin Ernlund, ordförande för Stockholmscentern.

Annie Lööf får symbolisk kritik för fel som hela partiledningen gjort – som att välja en tråkig slogan. Men beskrivs annars i idel positiva ordalag och särskilt hur Lööf stött upp mot allt hat och hot mot henne personligen. Det kommer en uppmaning till centerrörelsen att lojalt sluta upp kring Demirok för att ge honom samma förutsättningar.

Att så mycket av valanalysen handlar om partiets känslor är kanske inte så konstigt, för det är ett parti som väcker stora känslor. Som i mycket kokar ner till avståndstagandet till Sverigedemokraterna.

Många lokala centerpartister tycks tagna på sängen, att när de mest ville tänka på nästa kommunstyre så övertogs allting av den nationella debatten mellan Jimmie och Annie. Att ta tydlig ställning leder väldigt sällan till trevlig stämning.

Henrik Torehammar kommenterar inrikespolitik i SvD. Läs fler texter på SvD.se/av/henrik-torehammar

**SVÅRA
TIDER.
ENKELT
VAL.**

Läkare Utan Gränser ger hjälp på plats.
För mitt i allt svårt finns något enkelt.
Valet att rädda liv.

”

Operationen har gått enligt plan och kungen mår bra.

Kung Carl XVI Gustaf har genomgått det planerade hjärt-ingreppet, meddelar hovet i ett pressmeddelande.

Titthälsoperationen som ägde rum på måndagen var plane rad sedan en tid tillbaka.

Någon närmare beskrivning till skälet för operationen har inte getts, mer än att det rör sig om en titthälsoperation i hjärt området. Enligt hovet är det inget fel på kungens allmänna hälsa. TT

13

års fängelse. En 39-årig man som misstänks varit en av hjärnorna bakom kidnappningen av rapparen Nils "Einár" Grönberg döms för människorov, rån, försök till grov utpressning och förberedelse till all-mänfarlig ödeläggelse. Utöver brotten mot Nils "Einár" Grönberg döms mannen för synnerligen grovt narkotikabrott och grov mishandel. Södertörns tingsrätt bestämmer straffet till 13 års fängelse. TT

Man häktad misstänkt för människorov

Vid ett tillslag på fredagskvällen greps fyra personer misstänkta för inblandning i ett människorov i Skogås, söder om Stockholm. Samtliga anhölls, men tre av dem släpptes. De är dock enligt Åklagarmyndigheten "inte avfördta från utredningen".

En man i 20-årsåldern, begärdes i går häktad på sannolika skäl misstänkt för grov våldtäkt mot barn, människorov och grovt vapenbrott.

Omständigheterna är oklara, och polisen har varit mycket förtrogen.

Swish: 900 60 32



Nyheter



Ska Putin ta Moldavien?
Moldavien står näst på tur på Rysslands lista, varnar Ukrainas president Zelenskyj. I helgen genomfördes igen proryska protester i den forna sovjetrepubliken, som nu hamnat i världens blickfång. Vad kommer att hända med EU:s fattigaste land? Lyssna på Dagens story här:
svd.se/GMwkoJ

Protester där demonstranterna håller upp en skylt med en bild på landets nya premiärminister, Dorin Recean. Såväl presidenten som regeringen med den nye premiärministern beskrivs som västvänliga. Foto: Aurel Obreja/AP

Proryska demonstrationer i det ekonomiskt krisande Moldavien

I Moldavien råder undantagstillstånd. Varningen från grannlandet Ukraina är explicit: ni står näst på tur. Samtidigt vill oppositionen förena sig med den potentiella angriparen Ryssland. Vad kommer att hänta med den fattiga forna Sovjetrepubliken?

"Vi svälter!" De panikslagna orden ekar över torget. De är på ryska.

Ett tusental demonstranter har samlats utanför parlamentspalatset i Moldaviens huvudstad Chișinău för att protestera, bland annat mot stigande priser och skenande elräkningar. Bland dem finns skolkocken Tatiana Sosova.

Hon har dåtiden bevarad i gott minne. Det gamla skolsystemet, inklusive idrottslektioner, var gratis för alla. Nu betalar hon en förmögenhet för att sonen ska kunna utöva vattenpolo.

– Min önskan är att Ryssland och Moldavien ska förenas igen, säger hon till The Sunday Times.

Sedan krigets början har det varit turbulent i Moldavien. Undantagstillstånd råder. Nyligen stängde man sitt luftrum helt.

Ryssland kontrollerar Transnistrien – en långsmal landremsa i östra delen av landet.

Att det skulle ligga i Rysslands intresse att invadera den forna Sovjetrepubliken, och störta dess regim, är inte helt otroligt. I alla fall inte om man frågar landets president Maia Sandu, som nyligen hävdade att Kreml har "konkreta planer" på detta.

Även Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj har varnat för att Moldavien står "näst på tur".

Men detta tillbakavisas – åtminstone till viss del – av andra.

– Det skulle förvåna mig mycket om det inte finns västliga specialförband i Moldavien. Det skulle vara väldigt svårt att utföra en kupp nu, säger Håkan Gunneriusson, docent i krigsvetenskap och verksam vid Mittuniversitetets

risk- och krisforskningscentrum, i en intervju med TT.

Rysslands krigföring i Ukraina har inte gått som planerat. Man lyckades till exempel inte annexera hamnstaden Odessa, som ligger precis i anslutning till den moldaviska gränsen. Invasionen

”

Min önskan är att Ryssland och Moldavien ska förenas igen.

Tatiana Sosova, skolkocken och en av demonstranter utanför parlamentspalatset i Moldaviens huvudstad Chișinău.

har kostat mer i soldatliv och resurser än beräknat.

Det talar emot ett nytt anfall, mot Moldavien.

Oavsett hur det blir befinner sig Moldavien i en svår situation. Landet är litet och har 2,6 miljoner invånare. Dessutom är det Europas fattigaste.

Korruption är vanligt förekommande. Ekonomin krisar med en 30-procentig inflation. Man är helt beroende av rysk gas, och tillgången till den har stramats åt.

Liksom Ukraina saknar landet såväl EU- som Natomedlemskap. Ett ryskt angrepp i sin fulla kraft skulle troligen vara förödande.

Samtidigt plågas landet av inre splittringar, oro och missnöje. Presidenten och regeringen med den nya premiärministern Dorin Recean i spetsen beskrivs som västvänliga. Ambitionen är att landet ska gå med i EU, och i juni förra året blev man officiellt kandidatland.

Men mycket kommer att behöva förändras för att medlemskap ska bli aktuellt. En starkt rättstat

och minskad korruption hör till förutsättningarna.

Organisatör av protesterna i huvudstaden Chișinău är det så kallade Shor-partiet. Ledaren tillika oligarken Ilan Shor befinner sig för tillfället i exil i Israel. Han har varit misstänkt för korruption och uppges ha nära band till Putin och Kreml.

Shor-partiet utgör, tillsammans med socialistpartiet, oppositionen. Eller en samling ryska marioletter, beroende på vem man frågar.

Radu Marian, parlamentsledamot i Moldaviens regeringsparti, kallar Shor-partiet för en organiserad brottslig grupp.

– Det finns konkurrens mellan Shor och socialisterna för att se vem som är Moskvas kille nummer ett. Oppositionen är inte en sann opposition, de är i grunden ryska agenter, säger Radu Marian till The Times.

Förutom att protestera mot den ekonomiska misären kräver sammlingen utanför parlamentet även regeringens avgång. I september



Över 1000 personer samlades för att demonstrera. Protesten avslutades med att duvor släpptes i luften, som en symbol för fred. Foto: Aurel Obreja/AP



Dorin Recean är Moldaviens nya premiärminister. Landets president Maia Sandu (t h) har hävdat att Kreml planerar att invadera den forna Sovjetrepubliken. Foto: Aurel Obreja / AP

2022 deltog mellan 20 000 och 40 000 personer i en liknande demonstration.

Ilan Shor själv demonstrerade via länk och uppmanade till att störra regimen. 12–13 procent av befolkningen beräknas sympatisera med honom. Totalt stödjer i dag cirka 30 procent av Moldaviens befolkning Ryssland och ett ryskt-moldaviskt återförenande.

en annan oligark och känd politisk figur som visat sig vara involverad i omfattande bankstölder, och som konsekvens av avslöjandet fick fly landet.

Det är en beprövad rysk strategi, att knyta till sig oligarker i östeuropeiska länder. Dessa används sedan för att med hjälp av korruption manipulera styren.

Experter som The Sunday Times har talat med förklarar hur omvärdens sanktioner har gjort det svårare för oligarkerna att förvara sina pengar utomlands, vilket ger ytterligare incitament för dem att underminera regeringen i Moldavien.

Åtstramandet av gastillförseln ger vind i det ryska seglet – när befolkningen blir allt mer desperat.

Söndagens protest i Chișinău avslutas med att duvor släpps i luften, som en symbol för fred, samtidigt som slagorden "ner med diktaturen" skanderas.

– Shor försöker genom manipulation utnyttja människors sårbarhet för att gömma sig från rättvisan, kommenterar en representant från regeringen i en radiointervju.

Alice Aveshagen
alice.aveshagen@svd.se

Radu Marian, parlamentsledamot i Moldaviens regeringsparti.

Orsakerna till de pro-ryska stämningarna i landet är flera. En av dem kan härledas till språket.

Många av landets invånare har ryska som modersmål, vid sidan av det största språket rumänska. Denna grupp tenderar att känna stark lojalitet med Ryssland, som Moldavien var en del av redan innan Sovjetunionens bildande.

En annan förklaring stavas oligarkerna. Shor är nämligen inte den enda oligarken som med olika medel försöker få inflytande i politiken. Vladimir Plahotniuc är

Biden på oväntat besök i Kiev: ”Ukraina står kvar”

USA:s president Joe Biden var under måndagen på plats i Kiev. Besöket skedde oaviserat och under stort hemlighetsmakeri. Flyglarm ljöd över huvudstaden samtidigt som Biden och Volodymyr Zelenskyj möttes i den ukrainska vårsolen.

På videoklipp i sociala medier syns Joe Biden promenera runt i den ukrainska huvudstaden, flankerad av ett stort säkerhetspådrag. Vid hans sida finns även Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj.

Biden kom under besöket med besked om att ytterligare stöd om en halv miljard dollar är på väg och han försäkrade fortsatt stöd från USA och andra allierade. Besöket skedde samma vecka som årsdagen av Rysslands invasion i februari 2022.

– Ett år senare står Kiev kvar. Och Ukraina står kvar. Demokratin står kvar, sade Biden i Kiev.

I ett tv-sänt gemensamt uttalande sade Zelenskyj – sida vid sida med sin amerikanske motsvarighet – att den demokratiska

världen ”måste vinna den här historiska striden”. Biden i sin tur hyllade det ukrainska folket för dess ”heroiska kamp”, trots att många soldater saknade militär erfarenhet före krigsutbrottet.

Besöket ses som en viktig symbolisk handling för att visa USA:s stöd för Ukraina. Enligt The New York Times tog sig Biden till Kiev med tåg från den polska gränsen.

Det är första gången den amerikanska presidenten besöker Ukraina sedan inledningen av Rysslands anfallskrig. Hans fru Jill Biden besökte Uzjhorod i västra Ukraina i maj i fjol och träffade Ukrainas första dam Olena Zelenska.

Efter drygt fem timmar lämnade Biden staden, meddelar de journalister som reser med presidenten.

Joe Bidens Kievbesök skedde av säkerhetsskäl oaviserat och under stort hemlighetsmakeri. Enligt tidigare uppgifter från Vita huset skulle han ha rest till Polen under måndagskvällen.

Planeringen har hållits hemlig – av säkerhetsskäl har bara en liten grupp anställda vid Vita huset informerats om planerna, skriver nyhetsbyrån AFP.

I samband med att det blev känt att presidenten var i Kiev släppte Vita huset ett uttalande där Biden utlovar utökat stöd till Ukraina.

Han uppgav även att ytterligare sanktioner mot ryska företag och individer kommer att tillkännages senare i veckan.

”När Putin inledder sin invasion för nästan ett år sedan, trodde han att Ukraina var svagt och att väst var splittrat. Han trodde att han kunde vinna över oss. Han hade helt fel”, säger Biden.

Strax före jul träffades de två presidenterna när Zelenskyj besökte Vita huset i Washington. Den amerikanska senatens ledande republikan, Mitch McConnell, var i Ukraina i maj för att träffa president Zelenskyj.

Mia Holmberg Karlsson/
TT



Volodymyr Zelenskyj och Joe Biden möttes i Kiev. Foto: Dimitar Dilkoff/AFP/TT

Nej till fler bosättningar

”Israel har meddelat USA att landet de närmaste månaderna inte kommer att auktorisera nya bosättningar utöver de nio som redan har godkänts”, lyder beskedet, som kommer dagen efter det att en potentiel diplomatisk kris avvärvts i FN.

En omstridd resolution i FN:s säkerhetsråd skulle på måndagen ha kunnat fördöma Israel för att ha utvidgat bosättningarna.

Enligt stora delar av det internationella samfundet försvarar judiska bosättningar en väg till fred i området. TT-AP

Nytt kraftigt skalv i Turkiet

En ny kraftig jordbävning, med magnituden 6,3 har inträffat i södra Turkiet, enligt USA:s geologiska myndighet USGS. Jordbävningen gick på tio kilometers djup i regionen Hatay vid gränsen mot Syrien strax efter klockan 17 lokal tid, 18 svensk tid. Skalvet har drabbat staden Defne och kändes i Antalya och Adana, rapporterar AFP.

Jordbävningen som inträffade natten mot 6 februari hade magnituden 7,7–7,8. Efter den har över 44 000 människor konstaterats döda, enligt den officiella räkningen. TT-AFP

Många döda efter skyfall

Minst ett 40-tal människor har omkommit i samband med översvämnningar och jordskred i den brasilianska delstaten São Paulo.

Det är oklart hur många som skadats och saknas efter ovädret. 60 centimeter regn föll under 24 timmar i São Sebastião, enligt myndigheterna. Det är mer än dubbelt så mycket som normalt faller på en hel månad. Undantagsställstånd har utlysts i fem städer längs delstatens kust.

Militären har satts in för att hjälpa till i räddningsarbetet. TT-AFP



Kortat ätfönster öppnar dörren för enorma hälsovinster

Mindre ättid kan ge minskad vikt för den som inte vill räkna kalorier, plus hälsovinster vad gäller blodfetter och blodtryck. Varje minskning av ättid – till exempel att bara äta under 8 eller 12 timmar – är av godo för den som börjar med frukost och avslutar med nattmacka.

Serie | Dietkollen

Nyttår och nya hälsolöften. Men vad säger vetenskapen om de populäraste diaterna? Hur fungerar de för ett livslångt, hälsosamt ätande? SvD:s vetenskapsreporter Henrik Ennart, som i många år bevakat kost och hälsa, går i dag igenom vad vi vet – och inte vet – om fasta. Tidigare delar har handlat om antiinflammatorisk kost, karnivoredieten, medelhavskost, lågkolhydratskost och paleokost.

Det här orsakar trubbel för den som i dag lever i överflöd och i sakta mak försöker gå ner i vikt hekti för hekti genom att äta mindre. Efter ett tag avtar viktnedgången och då måste vi äta ännu mindre för fortsatt viktapp. Det blir jobbigt och många ger upp.

Tanken med ätfönster och periodisk fasta är att göra perioderna

av svält så korta att kroppens termostat inte aktiveras.

En annan effekt vid fasta är att kroppen efter vanligtvis 8–14 timmars fasta (det skiftar individuellt och kan ta upp till två dygn) har tömt den bränsledepå med glykogen som byggts upp i levern. I det läget ställer kroppen om till att använda fett som energikälla. Man kan säga att kroppen byter från extert bränsle till internt. Den här effekten är samma som vid extrem, ketogen, lågkolhydratkost.

Men när teorin prövas i verkligheten pekar forskningsresultaten åt lite olika håll. Ett antal studier tyder på att viktnedgången inte blir större än vad som kan förklaras av ett minskat kaloriintag. Andra menar att effekten visst finns där men döljs av det större viktapp som kan knytas till kaloribegränsning.

För så långt är de flesta överens: om den tillåtna tiden för ätande minskar så kommer vi vanligtvis inte att fullt ut kompensera det med större portioner, även om det är fritt fram att äta övrig tid. För



Muslimer i indiska Lucknow, i delstaten Uttar Pradesh, bryter den månatslånga fasteperioden ramadan. Foto: Rajesh Kumar Singh/AP

även om en kalori alltid är en kalori, så kan olika dieter leda till att det blir lättare att minska kaloriintaget, även om det är individuellt vilken metod som fungerar bäst.

Det finns flera typer av periodisk fasta:

Heldagsfastा eller 5/2: Fritt ätande varieras med en eller två dagars total fasta med enbart vatten eller mycket återhållsamt ätande (400–600 kalorier) insprängt mellan ätdagarna.

Varannandagsfastा eller 4/3: Dagar med fritt ätande varieras

med dagar då man bara äter ett mål med omkring en fjärdedel det normala energibehovet. Exempelvis fasta måndag-onsdag-fredag.

Ätfönster: Den tillåtna ättiden begränsas i den populära varianten 16/8 till åtta timmar per dag utan att någon gräns sätts för kalorierna. Dock anses varje minskning vara av godo för den som brukar börja dagen med en frukost och avsluta med en nattmacka. I flera studier har ätfönster kombinerats med kaloriminskring, vilket gör resultaten svårtolkade.

”
Tanken är att göra perioderna av svält så korta att kroppens termostat inte aktiveras.

Chansen att hinna förbränna kalorier anses öka om ätandet är framåtlutat, det vill säga med fokus tidigt på dagen, medan energi som äts sent i högre grad riskerar att lagras in i fettdepärer.
Illustration:
Thomas Molén

Än i dag återstår att bevisa i vilken grad effekten kan överföras till mänsklor.

I djurförsöken har maten serverats varannan dag med 30–50 procent minskat kaloriintag, men förstärkt med vitaminer och andra livsnödvändiga näringssämnen. Detta har pågått under hela djurens livstid.

Det är osannolikt att hela hälsovinsten kan kvitteras ut av mänsklor som äter mindre restriktivt och under en kortare period i livet.

”
Räkna dock inte med att ätfönster kan kompensera dåliga matvanor.

Men vissa studier tyder på viktnedgång och förbättrade värden för bland annat blodtryck, blodfetter och blodsocker. Räkna dock inte med att ätfönster kan kompensera dåliga matvanor.

Slutsats

Fastedieter är ett högintressant forskningsområde med mycket stor potential för hälsan, men till stor del handlar det fortfarande om grundforskning. Ätfönster kan bidra till viktnedgång och andra positiva effekter, men det behövs fler studier kring effekter på lång sikt och hur fastan bäst ska utformas.

Henrik Ennart
henrik.ennart@svd.se

Micael Dahlen: Svenskar önskade livslängd överraskar



Om du kunde välja hur länge du skulle leva, hur många år vore lagom? Vore det inte härligt att leva hur länge som helst, eller finns det ett ”bästföredatum”? Svenskar svar överraskade.

Kanske har du inte tänkt tanken tidigare, men nu när jag frågar kan du väl inte låta bli att fundera: Vad är egentligen lagom, ett liv som inte är för kort men inte heller för långt? Kan det vara för långt? I vanlig ordning bestämde jag mig för att ta reda på svaret.

Jag bad nästan 1 100 svenskar mellan 18 och 79 i Novus panel att svara på frågan ”Hur många år skulle du vilja bli (innan du dör)?” Färre än 5 procent svarade under 80 år, som alltså får ses som ett för kort liv. Lagom långt verkar vara 90 år, som är det vanligaste svaret och även medianen. 20 procent valde den åldern. Därefter följer 100 år, i 17 procent av svaren. Två runda och fina siffror (folk brukar föredra såna, jag har skrivit en hel bok om det) som är gemensamma både för kvinnor och män.

Jag ska erkänna att jag hade trott att de flesta skulle vilja leva längre (bara 10 procent hoppas bli över 100 år), men kanske har det att göra med att inte hoppas på för mycket – även om risken att bli besviken måste betraktas som obefintlig, när livet är till ända vet du förmodligen inte om det, för då är du ju död ...

Mycket riktigt hänger den önskade livslängden ihop med hur gamla folk tror att det är möjligt för dem att bli. Jag frågade om det också och korrelationen är drygt 0,3. Men intressant nog vill i stort sett alla – 99 procent! – bli äldre än de tror är möjligt, åtta

år längre vill de leva i genomsnitt.

Sambandet mellan hur gamla folk tror de kan bli och hur länge de vill leva kan också vara en del av förklaringen till varför viljan att leva länge är större bland unga än bland äldre. De som är under 45 år tror att de kan bli i genomsnitt 4 år äldre än de som är över 45 år. Den andra delen av förklaringen skulle kunna vara ungdomlig hybris, unga ser nämligen framför sig att bästföredatum nås betydligt senare och vill i genomsnitt leva 14 år längre än dem över 45.

”
Människor som uppfattar livet som mer meningsfullt håller sig vid liv längre.

Hur många år mänsklor vill bli har också ett positivt samband med hur meningsfullt de uppfattar att livet är på en skala 1–10. Orsak och verkan går inte att svara på utifrån en korrelation (som i det här fallet är 0,2), men påverkan skulle kunna gå i båda riktningar. Å ena sidan verkar det rimligt att folk som känner större mening i livet vill leva längre.

Jag har inte hittat några studier som testat det, men däremot finns det forskning som visar att mänsklor som svarar att de uppfattar livet som mer meningsfullt håller sig vid liv längre – sannolikheten är högre att de fortfarande är i livet när forskarna återkommer till dem vid sena-

re tidpunkter. Men å andra sidan skulle rikningen också kunna vara den omvänta, alltså att mänsklor som ser ett längre liv framför sig därigenom upplever det som meningsfullt: längre liv innebär mer liv att leva, mer att upptäcka och att göra. Inte heller det finns det några studier på.

Men när vi häromåret gjorde ett experiment där mänsklor fick gissa den korrekta genomsnittliga livslängden i Sverige bland tre (av oss påhittade) alternativ som alla antingen var i överkant eller lite i underkant svarade de som sett de längre livslängderna därefter högre på meningsskalen. Folk som bokstavligen hade ett längre liv för ögonen uppfattade det alltså som mer meningsfullt.

Det brukar ju heta att en påminnelse om att livet är kort gör det mer meningsfullt. Men kanske är det också så att ett liv som är långt kan fyllas med mer mening. Vad kommer du själv fram till?

Läs fler texter av Micael Dahlen på SvD.se/av/micael-dahlen

Skriv till Micael Dahlen

■ I serien ”Livet i siffror” vänder och vrider Micael Dahlen på lycka och välmående, mänskligt beteende, aktuella händelser – bland annat genom experiment och statistik. Det kan handla om allt från pengar till lycka och sociala medier. Vad vill du att han ska undersöka? Mejla till livet@svd.se



Micael Dahlen bad nästan 1 100 svenskar i åldrarna 18 till 79 i Novus panel att svara på frågan ”Hur många år skulle du vilja bli (innan du dör)?” Illustration: Thomas Molén

Kultur

Kulturchef Lisa Irenius, Bitr kulturchef och nyhetschef Anders Q Björkman, Idé- & samtidsredaktör Elsa Westerstad, Redaktör kulturdebatt Essy Klingberg kulturdebatt@svd.se, Utvecklingsredaktör Madelaine Levy, Kritikredaktör Anna Ångström scen@svd.se, Litteraturredaktör Josefin de Gregorio litteratur@svd.se, Film- och tv-redaktör Elias Björkman film@svd.se, Musikredaktör Knut Brunnberg musik@svd.se, Konstredaktör Clemens Poellinger konst@svd.se



Förberedelser inför bokrean på Akademibokhandeln i Stockholm. Foto: Magnus Hjalmarson Neideman

”

Anna Greta Wide är något av en förbisedd svensk poet – men med en fantastisk lyskraft.

Tio pärlor för vuxna och barn du inte får missa på bokrean

Idag drar 2023 års stora bokrea igång. SvD:s litteraturredaktör Josefin de Gregorio guidar till reans guldkorn.



Josefin de Gregorio

Skönlitteratur

Vem vänder i ljus mitt mörker.
Samlade dikter
ANNA GRETA WIDE (NORSTEDTS)

Anna Greta Wide är något av en förbisedd svensk poet – men med en fantastisk lyskraft. På sin egen tid var hon en storälvare, och det är dags att hon får en rejäl renässans. Denna samlingsvolym är både generös och ambitiös.

Detaljerna
IA GENBERG (WEYLER)

Har man mot förmoden inte läst fjolårets Augustprisvinnare i den skönlitterära klassen är det ett utmärkt tillfälle att göra det nu.



Löpa varg
KERSTIN EKMAN
(ALBERT BONNIERS FÖRLAG)

Många återupptäcker nu Kerstin Ekmans nyligen filmaiserade "Händelser vid vatten". "Löpa varg" är en stillsammare berättelse, men även den handlar om Norrland, med ett av de mest kärleksfulla porträtten av en åldrande man jag stött på i den svenska litteraturen.



Andromeda
THERESE BOHMAN (NORSTEDTS)

Vänskap över generationsgränserna i en liten roman som lyckas vara bitterljuvt romantisk utan att vara smettig, och som också talar till en samtid där litteraturens betydelse ständigt debatteras.



Facklitteratur

Jag har torkat nog många golv.
En biografi om Maja Ekelöf
NINA VAN DEN BRINK (NORSTEDTS)

Biografen över ståderskan från Karlskrona vars "Rapport från en skurhink" slog ned som en bomb i 70-talets Sverige vann 2022 års Augustpris i facklitteraturklassen. Berättelsen om Maja Ekelöf riktar strålkas-

tarljuset mot kvinnor i låglöneyrken och är på så vis mycket mer än ett historiskt dokument.

Tills alla dör
DIAMANT SALIHU (MONDIAL)

2022 sattes rekord i svenska dödsskjutningar. Diamant Salihu skakande reportage om gängväldet ger några ledtrådar till varför det blivit som det blivit.



Det fallna imperiet. Ryssland och väst under Vladimir Putin
MARTIN KRAGH (FRI TANKE)

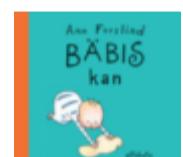
För snart ett år sedan invaderade Ryssland Ukraina och ett nytt blodigt kapitel i europeisk historia tog sin början. SvD-medarbetaren och Rysslandskännaren Martin Kragh skildrar den ryska politiska historien från tsarens fall till vår och hjälper på så vis läsaren att förstå något av vad som försig går i Vladimir Putins huvud.



Barnlitteratur

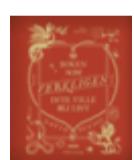
Bäbis kan
ANN FORSLIND (ALFABETA)

En höjdare för de allra minsta – Bäbis är gullig, påhittig och lätt att identifiera sig med. Ann Forslinds mjuka illustrationer är underbara.



Boken som VERKLIGEN inte ville bli läst
DAVID SUNDIN (BONNIER CARLSEN)

En krånglande bok som gör uppor mot den gemensamma högläsningen – och samtidigt visar på dess storhet. Till och med en ettåring kan uppskatta denna stöksiga och krumbuktande saga, som kräver ett stort mått av engagemang från föräldern...



Gropen
EMMA ADBÅGE (RABÉN & SJÖGREN)

"Nej, aktal!" är kanske den vanligaste frasen en småbarnsförälder använder sig av. I "Gropen" skapar Emma Adbåge en fristad för ungar som vill leka långt bortom föräldramaktens pekande finger.



josefin-de-gregorio@svd.se

Censuren av Roald Dahl ger "Nordkoreavibbar"

Feta och galna personer kommer snart inte längre att finnas i Roald Dahls värld. Att nyutgåvorna av hans barnböcker har fått en mer inkluderande språkdräkt har lett till heta diskussioner.

Vad är grejen?

Jo, när den brittiska författaren Roald Dahls barnböcker ges ut på nytt i USA och i Norge är det med en del förändringar i språket. Det är upphovsrättsinnehavaren The Roald Dahl Story Company som står bakom ändringarna, och de skriver i ett uttalande att det inte är ovanligt att man ser över språkbruket i ett manus, och uppdaterar bokens omslag och sidlayout. Vidare menar de att förändringarna är "små och noggrant övervägda".

Vad har ändrats?

Generellt har allt språkbruk vad gäller vikt, utseende, våld, genus och etnicitet omformulerats. Inga personer beskrivs längre som "feta" och uttryck som kan uppfattas bygga på en förlegad syn på genus och sexualitet har tagits bort – "mödrar och fäder" har blivit till "föräldrar".

Är det allt?

Nja, enligt The Telegraph har flera hundra ändringar gjorts, och i en artikel har de redovisat allihop. Bland dessa kan man läsa att en pojke i "Kalle och chokladfabriken" inte längre är "enormt fet" utan bara "enorm" och att Oompa-loompierna inte längre är "små män" utan "små personer" och att "den galna prinsen" nu bara är "prinsen". Ingen är ful, heller.

Vidare har ett parti i "Häxorna", som beskriver att häxorna är flitskalliga under sina peruker, tillfogats denna mening: "Det finns fler anledningar till att kvinnor bär peruk och det är inget fel med det." I ett annat parti i samma bok står det i den äldre texten att en kvinna kan ha jobb som kassbiträde i en matvarubutik eller vara sekreterare åt en affärsman. I den nya versionen står det att hon kan vara "toppforskare eller driva ett företag". Och i "Matilda" läser huvudpersonen i originalversionen Joseph Conrad, Rudyard Kipling och Hemingway – i den nya John Steinbeck, Jane Austen och Hemingway. För att nämligen några.

Hur har folk reagerat?

Förändringarna i Dahls originalmanus har blivit omskrivna i såväl svensk som internationell press och blivit ordentligt omdiskuterade på sociala medier.

Många har upprört sig över beslutet, bland andra författaren Salman Rushdie som kallade ändringarna för "absurd censur". Samtidigt har andra sagt att det är något positivt att nya ord som är mindre kränkande används och att man på så vis ser till att böckerna förblir älskade även i framtiden. Även Penguin Books imprint Puffin – som ger ut böckerna i USA – lyfter det positiva i att böckerna nu kan fortsätta att uppskattas av alla.

Josefin de Gregorio är Svenska Dagbladets litteraturredaktör.

Vad tycker du om att man gjort dessa förändringar?

– Ängsligt och olämpligt. I vissa fall helt bisarrt – som flera kritiker har påpekat är det väl inte så mycket bättre att kallas för "enorm" än "tjock", eller "otäck" än "ful" – två exempel på underliga ändringar.

Finns det någon särskild poäng i att göra sådana ändringar just i barnböcker?

– Man kan föra samtal med sina barn om vad man läser, och komplettera med modern barnlitteratur, som ju i de allra flesta fall har

ett helt annorlunda perspektiv. Bjud in barnet till att fundera själv. Är det schysst att kalla någon tjock? Kan flickor och pojkar leka samma lekar, säger hon och fortsätter:

– Jag vänder mig emot uppfattningen om att barnböcker endast ska verka uppfostrande. Det härliga med böcker som de om Pippi Långstrump och till exempel "Matilda" är ju att de på ett så karnevalistiskt vis vänder upp och ner på hierarkierna. Barnen bestämmer, man får kalla vuxna för fula och dumma; det är en naturlig fantasi hos barnet som får utlopp i litteraturen.

Tror du att vi kommer att se fler liknande revideringar av äldre litteratur framöver?

– Ja, tyvärr. Ängsligheten breder ut sig som en mental istid. Och börjar vi väl klippa i gamla böcker kommer vi aldrig kunna sluta – det finns alltid nya problematiska formuleringar att upptäcka i litteraturen. Jag får Nordkoreavibbar av den här typen av censur, säger Josefin de Gregorio.

Andreas Hörmark

andreas.hörmark@svd.se

Fakt | Roald Dahl

■ **Roald Dahl**, född 1916, död 1990, var en brittisk författare och poet. Mest känd är han för sina barnböcker som "Kalle och chokladfabriken", "James och jätteporsikan", "Häxorna", "Matilda" och "SVJ", av vilka många även blivit storfilmer. Roald Dahl skrev även många böcker för vuxna. Hans

böcker har sålts i över 300 miljoner exemplar.

■ **Roald Dahl** har ända sedan hans böcker gavs ut kritiserats för att just inkludera misogyna eller rasistiska formuleringar i sina böcker. Dessutom kritiserades han för en rad antisemitiska uttalanden.

■ **1983 sa Dahl** i en intervju med New Statesman bland annat att det "finns ett drag i den judiska karaktären som provocerar fram fientlighet" och: "till och med en skit som Hitler hackade inte på dem utan anledning". Detta gjorde att Roald Dahls familj 2020 gick ut med en offentlig ursäkt för författarens antisemitism.



Författaren Roald Dahl. Foto: Inge Gjellesvik / NTB



Daniel Craig som James Bond.
Foto: Nicola Dove

Agent 007 hänför hundratals pappor

Scen | Konsert

James Bond in concert
Medv: Arméns musikkår,
Kristin Amparo.
Dirigent: Jonas Nydesjö
Berwaldhallen

En entusiastisk skara har vallfärdat till Berwaldhallen för att höra musiken från "James Bond" framföras live. Björn Werner ser agent 007 – och den symfoniska musiken – få nytt liv.

Det ringlar två artiga köer utanför Berwaldhallen denna krispiga februarikalla söndagsaftermiddag. Man ser det inte på dem, men en sak vet jag: de delar alla en stor kärlek till agent 007. Det räcker inte med filmerna i dvd-hyllan. De vill vara med och hylla den hemlige agenten – *in concert*.

Kanske hade några tänkt gå främst för att se skådespelaren och sångaren Shima Niavarani. Tråkigt för dem i så fall, hon är nämligen sjuk. I stället är det jazzsångerskan Kristin Amparo (för den bredare publiken möjlig känd från Melodifestivalens andra chansen 2015) som ihop med Arméns musikkårs fulla trupp ska lotsa oss genom James Bonds musikaliska universum.

Publikens skilje sig från den på en vanlig klassisk konsert. Ni vet. Den där åldrade tillställningen som DN:s Greta Schüldt beklagade sig över i höstas. Ett hav av vita hjässor som andaktsfulltar in Mahlers andra symponi. Ett glas vitt i pausen. Respektfull tystnad medan dirigenten plågsamt sakta sänker taktpinnen, innan applåderna tillåts brisera över orkestern.

Så är inte stämningen i dag. Demografen speglar snarare en vanlig dag på Mall of Scandinavia. Hundratals 007-älskande pappor som får avnjuta en efterlängtad julklapp. Barnfamiljer som fikar medhavd banan i pausen. Ganska många ensamma män i (sin enda) skjorta men också många yngre par som vill ha en trevlig söndag. Bara två personer har, utöver konferencern, klätt ut sig till James Bond.

Det är en ovanligt glad orkester på scen. Senast jag var med om något liknande var på Göteborgssymfonikerna under den lekfulla Gustavo Dudamels tid.

Då var det dirigenten som skapade den lustfyllda stämningen. Nu är det publiken. Axlarna är lite extra sänkta i den chosefria miljö som uppstår i en sal när åskådarna inte har någon som helst vana av att upprätthålla den klassiska konsertens normer. Det har en positiv inverkan på musiken.

I detta fall kan det också behövas. Det hade varit närmast absurd att sitta och lyssna tillknäppt när en orkester framför ljudsättningen av olika biljacketscener från "Ur dödlig synvinkel" eller jamma loss med kubanska toner ur "Goldeneye". Och att publiken inte skulle få applådera vildsint och fota med blixten på när Kristin Amparo i slutet av kvällen gör en da capo på "Goldfinger" hade kännts direkt opassande. Inte minst efter att hon tackat för att det var så kul att sjunga med "bandet" och pekat på dirigenten och konstaterat: "Vilken kille!". Sannerligen. Dirigenten har varit en väldigt duktig kille denna kväll, han med.

Att hon lyckas sätta alla sina framföranden med sådan säkerhet med bara fyra dagars framförhållning är dessutom djupt imponerande.

Det rynkas ibland på näsan åt alla dessa *in concert*-satsningar som pågår i skuggan av symfoniorkestrarnas ordinarie verksamhet. Den som är sugen kan i år gå på såväl "Harry Potter" som "Star wars", "Lejonkungen" och tv-spelsvällar framförda av djupt kompetenta musiker med kapacitet för betydligt mer komplexa uppdrag. Andra menar att det är ett nödvändigt sätt att hålla den klassiska musiken levande för en ny generation.

Efter den här eftermiddagen skulle jag vilja anföra ytterligare ett skäl: jag tror att det här är ett välgörande avbrott i vardagen också för orkestrarna.

Björn Werner
musik@svd.se

Kvinnorna som skrev mot stormen

I berättelsen om den tyska litteraturens framväxt har de manliga författarna ofta satts i första rummet. I sin porträttbok om landets "diktarinnor och tänkarinnor" låter Katharina Herrmann istället den kvinnliga litteraturhistorien framträda i 20 små biografier över kända och mindre kända författare.

Jag har nyligen haft näjet att få dyka ner i österrikiska Veza Canettis samlade litterära produktion. Författnet Veza torde vara ett lika okänt namn i det allmänna litterära medvetandet som efternamnet är känt, då det ju bars av Nobelpristagaren Elias Canetti. Men att också hustrun Veza kunde titulera sig författare var alltså länge allom obekant, och inte undra på det när det skulle dröja över ett halvt sekel efter tillkomsten av hennes verk innan de slutligen kom ut i bokform på 1990-talet. Under sina 30 år som maka och "verksam i Canettis tjänst", som hon själv en gång uttryckte det, handlade det mest om att uppmuntra Elias i hans författarskap. Sin egen litterära verksamhet lade hon däremot åt sidan, och fick begränsa sig till att på lediga stunder skissa på tilltänkta skrivprojekt, som dock aldrig hann fullbordas. Vezas författaröde hade kunnat platsa i tyska Katharina Herrmanns bok "Dichterinnen & Denkerinnen" (Reclam Verlag), som i höstas kom ut i en ny upplaga.

Med tanke på bokens intentioner hade hon till och med varit mer behörig än ett par av de namn som faktiskt avhandlas här. I denna presentations- och porträttbok – "ett litterärt möte med tjugo inspirerande kvinnor" – introduceras läsaren för såväl berömda som något mindre omskrivna tyskspråkiga författare och tänkare, som med Herrmanns ord bara "väntar på att åter bli lästa". Nåja, flertalet av dem har väl egentligen aldrig varit särskilt bortglömda eller förbigångna, medan andra passar något bättre in på bokens premisser. Kronologiskt redogörs här för en rad mer eller mindre färgstarka kvinnliga diktar och skriftställare, från lustspelsförfattaren och översättaren Luise Gottsched vid mitten av 1700-talet till den tyskjudiska lyrikern Mascha Kaléko 200 år senare.

Herrmanns boktitel är en feminiserad omskrivning av den franska författaren och salongsverdinnan Madame de Staëls berömda ord om Tyskland som ett land av *Dichter und Denker*, vilket står att läsa i hennes inflytelserika skrift "De l'Allemagne" (1810), som hon skrev efter en längre vistelse i landet. Det uttalade målet med de här introduktions-texterna är att åter aktualisera de kvinnliga diktar som ofta skrev i det fördolda och som någonstans också "försvunnit ur litteraturhistorien". Det är väl numera inte särskilt många som förnekar att kvinnor i århundraden hade en högst begränsad tillgång till den litterära offentligheten, och därmed vanligen inte heller ingick i nationernas kulturarv. Att kvinnliga författare var underkastade helt andra kulturella förutsättningar än männen, och att deras handlingsutrymme generellt begränsades till den privata sfären, är också ett ovedersägligt historiskt faktum. Det var länge upp till kvinnornas fäder och makar att bestämma om de skulle tillåtas att förkovra sig genom studier och diktning. Och när väl en eller annan titel kom i tryck, betraktades de snarare som "underhållnings"- eller "frunimers"-litteratur än konst.

I de inledande resonemagen och i minibioografiernas översiktliga kommentarer till enskilda verk, har Herrmann lagt tonvikten på utpräglat litteratursociologiska läsningar, där det kvinnliga författarvärvet väsentligen betraktas som en samhällelig och kulturell motståndshandling. Denna approach är i ett par av de aktuella fallen förvisso en högst rimlig ingång till författarskapen. Men Herrmanns genomgångar tenderar därmed att bli schematiska och statiska, på sina håll oavskiltigt förklenande, sättilvda att framhävandet av motstånd och hinder i författarnas liv riskerar att skymma sikten för deras litterära verk som sådana. Därmed ger hennes uttolkningar en



Sophie von La Roche (1731-1807), Ricarda Huch (1864-1947) och Luise Gottsched (1713-1762).

Foto: Georg Oswald May, Johann Martin Bernigeroth

bild av de diktande kvinnorna som emellanåt går stick i ståv med deras i själva verket ofta lyckosamma och inflytelserika litterära verksamheter. Av samma anledning skriver också bokens underrubrik en smula: *Frauen, die trotzdem geschrieben haben* (Kvinnor som trots allt skrev). Detta i synnerhet om man betraktar rubriken i ljuset av den vörndnadsbjudande rad av framstående författarinnor som här stolt presenteras. Som regel handlar det hos dessa snarare om att de skrev, inte *trots* utan *tack vare* de omständigheter de levde under och personligen hade förmågan att påverka.

Så var de första i boken upptagna 1700-talsnamnen, ovannämnda Luise Gottsched och Sophie von La Roche, belästa autodidakter med breda språkkunskaper och sinne för litterär gestaltning. Redan före äktenskapet mellan Luise och professor Johann Gottsched var paret eniga om att deras relation skulle präglas av upplysningens ideal, med betoning på ömsesidig intellektuell stimulans. Hon ansvarade för uppbyggnaden av privatbiblioteket, skrev komedier och översatte böcker, medan han trots förbudet för kvinnor att närvara i universitetets lokaler uppmuntrade henne att ställa sig utanför salsdörren och tjuvlyssna på hans föreläsningar. Att Luises satiriska pjäs "Die Pietisterey im Fischbein-Rocke oder Die Doctormäßige Frau" (1736) fick den starkt pietistiske kung Fredrik Vilhelm I av Preussen att utbrika "Ogudaktig smädeskrift!", får väl också anses höra till Gottscheds kanske pluskonto.

Även om den livskraftiga tyska förromantiken inte var en kulturrevolutionär rörelse som lyckades förvandla mänsklig till en fri samhällsvarelse, lyckades den dock skapa ett visst utrymme och handlingsfrihet som gjorde det möjligt också för kvinnor att ta del av det litterära livet. De tillhörde förstås fortfarande undantagen, och till dessa hörde avgjort den mycket produktiva och kultiverade hov- och sällskapsdamen Sophie von La Roche, ett av de mer självskrivna namnen i "Dichterinnen und Denkerinnen". Hennes första roman, "Die Geschichte des Fräuleins von Sternheim" (1771), utgiven av Christoph Martin Wieland i Weimar, blev en stor framgång. Herrmann kallar henne med rätta grundaren av den berättartradition som en lång tid framöver gick under namnet *Frauenromane*, vilket också gjorde henne till en av de första tyska bestseller-

författarna. "Kvinnoroman" kan ju låta nedsättande, men här avses helt enkelt den litteratur som skrevs *av* kvinnor och huvudsakligen *för* kvinnliga läsare. I nämnda brevroman tecknas konturerna av en modern och självständig kvinnotyp, och såväl titelfiguren som hennes upphovskvinna kom att förkroppsliga sin tids borgerliga kvinnoideal.

Till den här perioden hör också Rahel Varnhagen, som i egenskap av både kvinna och judinna var dubbelt uteslutten ur offentligheten. Detta hindrade henne inte från att vara värdinna för en av Berlins viktigaste litterära salonger, med många av den tidens stora diktar och tänkare som återkommande gäster. Varnhagens bevarade dagbokanteckningar och tusentals brev har publicerats i ett otal samlingsutgåvor, och betraktas sedan länge som framstående ordförst i egen rätt. En annan originell figur hos Herrmann är Johanna Schopenhauer – den store pessimistiska filosofens mor – som med sitt aldrig sviktande självförtroende publicerade reseberättelser, noveller och romaner i flygande fläng, vilket gjorde henne till en av den tidens mest lästa författare. Med henne rör vi oss fortfarande i den litterärt vitala kretsen runt Goethe, Wieland och bröderna August Wilhelm och Friedrich Schlegel, och bland annat återberättar Herrmann följande avslöjande anecdote om Johannas dominanta framtoning: Goethe skall ha fått uppmärksamheten på hennes son Arthurs begävning, varpå hon repliksnabbt lär ha svarat: "Jag har aldrig hört talas om två genier inom en och samma familj!" Och det geniet var förstås hon och ingen annan.

De här vittra damerna sätter tonen för bokens katalog med minibiografier, och just deras tidevarv – från upplysningstiden till romantiken – bjuter på den här porträtsamlingens mest fängslande namn. Detta beror förstås främst på deras egna personliga egenskaper, litterära konstfärdigheter och omfattade lärdom. Men också på att de levde och var verksamma under en utomordentligt dynamisk och socialt omvälvande period, där framväxten av mer dynamiska samhällssystem i Europa kom att genomsyrta allt från politiken och rättsväsendet till vetenskapen, konsten och religionen. Även diktningen som sådan upplevde en ny autonomi, och den sociala utbredningen av det litterära kretsläppet – tryckning, utgivning, distribution, läsvanor – beredde väg för en mer privativerad bok- och läskultur, som nu gjorde sig alltmer oavhängig tidigare auktoriteter och kontrollinstanser som kyrkan och skolan. Subjektivitet och individualitet blev tidens frihetliga ledord, och detta gynnade i viss mån också de (privilegierade) kvinnor från de högre ständerna som valde att ta till pennan.

Den här typen av bakgrundsinformation, själva den kulturella kontext som bokens författande kvinnor ingick i, hade Herrmann gott kunnat upplysa läsaren lite mer om. Hennes tämligen korta och skissartade genomgångar av de 20 författarna framstår som lite väl enkelspåriga, även om hon förstås också förser läsaren med en del essentiella sakuppgifter, lustiga episoder och väl valda utdrag ur ett par av författarnas centrala verk. Herrmann har varit verksam som gymnasielärare, upplyses man om, vilket kan förklara hennes tydligt pedagogiska upplägg och stil. Kanske vänder hon sig med den här boken främst till den allmänintresserade och litteraturhistoriskt kanske ännu inte fullt invigda läsaren, vilket i så fall är ett skäl så gott som något att ge ut denna samling instruktiva författarbiografier.

Glädjande nog har Herrmann också försett boken med introduktioner till ett par av undertecknade personliga favoriter bland de lite modernare författarna, där inte minst den oförvägna Ricarda Huch – "Tysklands första dam", enligt Thomas Mann – och den rebelliska tusenkonstnären och frihetstörstade äventyrerskan Lou Andreas Salomé förgyller boksidorna. Inte minst hos dessa två befinner vi oss hur som helst oändligt långt från allt vad åsidosatta *trots allt*- författare heter.

Martin Lagerholm

Martin Lagerholm
Kritiker
understrecket@svd.se

Berglins | Tisdag



→ SvD.se

Se fler teckningar

Samtliga teckningar finns samlade på:
[SvD.se/berglins](https://www.svd.se/berglins)

Östlund lottlös på Baftagan

Storvinnaren på den brittiska Baftagan blev filmatiseringen av "På västfronten intet nytt", som kammade hem sju kategorier. Den svenska regissören Ruben Östlunds film "Triangle of sadness" blev dock helt utan priser.

Filmen var nominerad i kategorierna för bästa originalmanus och rollsättning, priser som i stället gick till Martin McDonagh för "The banshees of Inisherin" respektive Nikki Barrett och Denise Chamian för "Elvis", rapporterar Variety.

Aven skådespelaren Dolly De Leon hade vinstchans, i kategorin bästa kvinnliga biroll för sin insats i just "Triangle of sadness". Där var det Kerry Condon som mottog pris för sin roll i "The banshees of Inisherin".

Ytterligare en vinstchans med svenskoppling fanns i kategorin som prisar den bästa debutfilmen av en brittisk manusförfattare, regissör eller producent. Där var den svenska författnaren Marie Lidén nominerad för sin film "Electric malady", men det blev Charlotte Wells som prisades för filmen "Aftersun".



Sjóns böcker har översatts till mer än 30 olika språk. Foto: Anders Wiklund/TT

Sjón får Akademiens nordiska pris

Svenska Akademiens nordiska pris 2023 tilldelas den isländska författaren Sjón. Priset delas ut årligen med en prissumma på 400 000 kronor.

Varje år delas Svenska Akademiens nordiska pris ut till en person från något av de nordiska länderna. I år går priset till den isländske författnaren Sjón, som är pseudonym för Sigurjón Birgir Sigurðsson. Priset går till någon som har gjort betydelsefulla insatser inom

något av Akademiens verksamhets- eller intresseområden.

Sjón föddes 1972 i Reykjavik där han även bor i dag. Han är mest känd som författare av poesi, romaner, sångtexter och filmmanus och debuterade redan som 16-åring med diktsamlingen "Sýnir". Som romanförfattare och poet har han blivit en av Islands största kulturpersonligheter och hans romaner och diktsamlingar har översatts till mer än 30 olika språk.

Sjón har tidigare tilldelats flera

priser, både nordiska rådets litteraturpris 2005 för "Skugga-Baldur" och Isländska litteraturpriset 2013 för "Mánasteinn". 2001 blev han även nominerad till en Oscar i kategorin Bästa originalsång för "I've seen it all" som han skrev tillsammans med Lars von Trier och Björk.

Priset överlämnas vid en ceremoni hos Svenska Akademien den 12 april.

Skulpturer återbördas – som 3D-kopior

Förhandlingarna strandade. Men nu ska två franska renässansskulpturer äntligen få komma hem från Metropolitan Museum of Art i New York – i form av exakta 3D-kopior.

De 500 år gamla skulpturerna "Entombment of Christ" och "Pietà with donors" har funnits att se i New York på Metropolitan Museum of Art (The Met) sedan 1908. Nu ska de kopieras i 3D för att sedan transporteras till det franska slottet där de tidigare stått.

Det ovanliga arrangemanget är ett avancerat teknologiskt samarbete mellan The Met och departementet Dordogne i sydvästra Frankrike.

Statyerna, som båda är från tidigt 1500-tal och skapade av en anonym skulptör, representerar två bibliska scener och stod under nästan 400 år i ett kapell i slottet Biron i Dordogne. De såldes av den sista markisen av Biron år 1907 till den amerikanske bankmannen John Pierpont Morgan, som då var chef för museets styrelse.

TT-AFP

TT

BLUE HOUSE JAZZ ALL STARS

Peter Asplund & Magnus Lindgren ledare
Marta Wajdzik saxofon
Niels Lan Doky piano
Martin Sjöstedt bas
Billy Kilson trummor

Fredag 24 februari kl 19.30

KONSERTHUSET STOCKHOLM

www.konsertuset.se
08-50 66 77 88

JL Region Stockholm SEB

Tysk ölfestival från 24 februari

Tyrolerorkester 24 och 25 februari
samt 4 och 11 mars.

All tysk öl på den svenska marknaden.

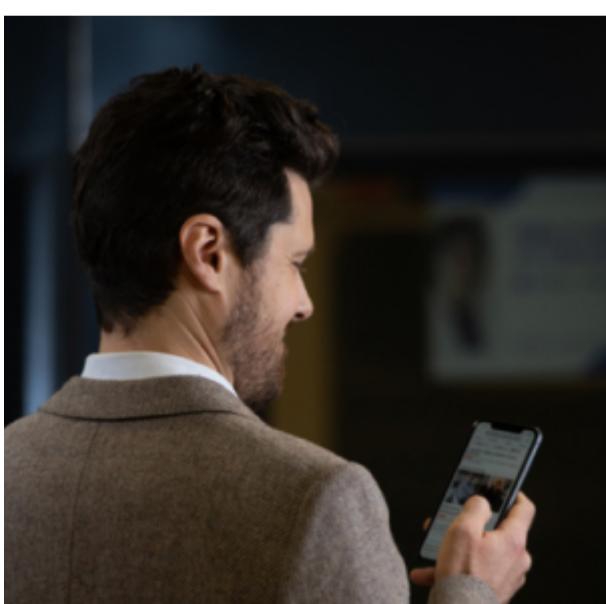
Wienerschnitzel och
apfelstrudel 299 kr

VÄLKOMMEN TILL



LÖWENBRÄU

Restaurang Löwenbräu • Fridhemsplan 29 (vid biografen Draken)
Frågor och bordsbeställning tel: 08-653 97 70



**Delta i
debatten**

[svd.se/debatt](#) →

Kultur



En blandning av studentspex och uppspel – med Tiktok-estetik. Foto: Jonas Jörneberg

Wagners Ring svänger med slapstick och spex

Scen | Teater

Nibelungens ring 2.0 av Richard Wagner, med flera Regi: Marie Nikazm Bakken Medv: Klara Enervik, Maria Zakrisson Mortensson, Moa Niklasson, Paula Sundberg, Tintin Hansson Karlsson, Joel Ödmann, Vilgot Paulsen. Scenografi, kostym, mask: Julia Herskovits. Ljus: Christoffer Lloyd. Ljud: Christoffer Karlsson Turteatern, Kärrtorp

Turteatern skapar ett eget Festspielhaus när man iscensätter "Nibelungens ring 2.0". Här hamnar Wagners Rhendöttrar och asagudar i en värld med drag av Tiktok-estetik.

Marie Nikazm Bakken har gjort det igen, återvänt till den nordiska sagoskatten och mytologin, i-jätteformat. För fem år sedan regisserade hon Ibsens "Vikingarna på Helgeland" i tolv delar, nu är det Wagner och "Nibelungens ring" som fått en version 2.0, i 15 delar.

Wagners Ring hör väl till något slags kulturellt allmängods, även för den som aldrig sett och hört jätteverket. Ungefär som "Hamlet" är känd. Det är asagudar och Rhendöttrar och guld på flodens botten.

Det är visst svårt att få biljetter till Wagners eget Festspielhaus i Bayreuth. Så Turteatern står till tjänst med ett eget Festspielhaus, inklusive ölsjapp och matserve-

ring. Den som vill ta del av "Nibelungens ring 2.0", bjuds på ett evenemang och flera möjligheter till rabatter.

På den svarta ridån står det på tyska: "Wagners rövhål", och det ger en aning om estetiken, som jag förväntar mig från vikingaeposet 2018. Då kallade jag det en blandning av studentspex och uppspel på Vår Teater/Kulturskolan, och det gäller fortfarande. Dessutom har det tillkommit ett slags inställsam, prövande, självupptagen Tiktok-estetik. Detta påstås jag fördomsfullt utan att någonsin ha varit inne på Tiktok.

“

På den svarta ridån står det på tyska: "Wagners rövhål", och det ger en aning om estetiken.

Det kanske snarare handlar om influencernas självrepresentation från flickrummet, överlättat med bilder på gulliga killar.

I del ett, som är den enda jag ännu sett, förekommer det också rejala doser slapstick, alltså falla och slå sig. Jag kommer att tänka på såväl Chaplin som Papphammar, så kul är det när folk hemma hos Wotan (Oden) störtramlar efter kontakt med en väldigt haliten matta.

Men det börjar med en storsla-

gen Valkyria i flickrummet, som prövar sig fram i en grym berättelse om mord på hela släkten och sedan ler rart och inställsamt mot publiken. "Visst berättar jag bra?" Här introduceras också upprepningen som form.

Upprepningen återkommer när Alberich beger sig till Rhen, gestaltad av en uppblåsbar badbalja och många fiskar, och raggar på Rhendöttrarna, vars enda uppgift det är att vakta guldet.

Men Rhendöttrarna är nog mer intresserade av hur de tar sig ut än att på allvar sköta sitt jobb. Och när den kärlekskranke Alberich ställs inför ett avgörande välder han utan att tveka guldet framför kärleken. Därmed är ett genomgående tema introducerat i handlingen. Och efter ett käckt sång- och musiknummer av alla de små Nibelungarna lämnas vi i publiken hängande på klippkanten. Hur ska det gå? Svaret finns i de följande avsnitten.

Mitt i allt det vilda, galna, groteska finns alltså en handlingstråd, ackompanjerad av ett överflöd av kulturella referenser, i musik med mera. Och samtidigt som det svänger häftigt hit och dit, finns här också en långsamhet som kan vara prövande, där ridån går på gång dras för utan att något egentligen har hänt på scenen.

Dessvärre kommer jag väl inte att ta mig från Tullinget till Kärrtorp fler gånger, men jag gillar verkligen "Nibelungen 2.0".

Sara Granath
scen@svd.se



Filmstaden

Bioprogram
tisdag 21 feb-
torsdag 23 feb(med reservation
för ev ändringar)Spännande
film**Ant-Man and the Wasp:**
Quantumania (11 år)

Action, Äventyr, Komed

GRAND LIDINGÖ: Ti+to 18.40
On 18.35HERON CITY: Ti-on 15.00,
18.00, 19.00, 21.00 To 15.00,
18.00, 19.15, 21.00

KISTA: 14.30, 17.30, 20.30

RÄSUNDA:
Ti-on 18.30 To 18.45SERGEL: 12.10, 15.00, 18.00,
20.50

SICKLA: 15.00, 18.00, 21.00

SÖDER: 14.00, 17.30, 20.40

TÄBY: Ti 14.45, 17.40, 20.30

On-to 14.35, 17.20, 20.10

VÄLLINGBY: 16.15, 19.00

Barnvagnsbio

HERON CITY: On 14.30

SÖDER: On 12.40

IMAX® SCANDINAVIA:
12.00, 15.00, 18.00, 21.00

3D

HERON CITY: 17.15, 20.00

KISTA: 19.00

SERGEL: 13.20, 16.15, 19.10

SICKLA: On-to 20.20

SÖDER: On-to 16.40, 20.00

ISENSE, 3D SCANDINAVIA:
13.00, 16.00, 19.00

VIP

HERON CITY: 15.15, 18.00,
20.45SCANDINAVIA: 11.30, 14.30,
17.30, 19.00, 20.30

VIP, 18 år

RIGOLETO: On-to 18.40

Avatar: The Way of**Water** (11 år)

Action, Äventyr, Sci-Fi

HERON CITY: Ti-on 18.30

To 18.15

KISTA: Ti+to 19.10

SERGEL: 14.15, 18.30,

19.30 On-to 19.30

SÖDER: Ti 19.50 On-to 19.40

VÄLLINGBY: Ti 18.25 On 18.20

To 18.45

3D

HERON CITY: 15.00, 19.00

KISTA: Ti+to 15.10 On 15.10,

19.30

SICKLA: 18.45
SÖDER: 14.40, 19.00
TÄBY: Ti 15.25, 19.15
On-to 15.25, 19.20

VÄLLINGBY: On-to 17.55

ISENSE

SCANDINAVIA: Ti 15.15, 19.30

ISENSE, 3D

SCANDINAVIA: 14.30, 18.30

VIP, 3D

HERON CITY: 15.30, 19.30

SCANDINAVIA: Ti 15.30, 19.45

On-to 18.30

VIP, 18 år

RIGOLETO: On-to 19.30

Operation Fortune:
Ruse de Guerre (15 år)
Action, Komed, Thriller

HERON CITY: Ti 19.30 To 19.35

SCANDINAVIA: 21.00

SERGEL: 20.10

Pathaan (15 år)

Action, Drama

eng text KISTA: On 19.10

Plane (15 år)

Action, Thriller

SCANDINAVIA: Ti 21.00

SERGEL: 20.40

Sagan om de två tornen - Extended Version

Klassiker (11 år)

Äventyr, Drama, Fantasy

SÖDER: Ti 18.00

VIP SCANDINAVIA: Ti 18.30

SICKLA: To 14.45

VIP, 18 år

RIGOLETO: On-to 18.00

Cocaine Bear (15 år)

Komedi, Skräck

VIP, 18 år

RIGOLETO: On-to 21.00

UFO Sweden (11 år)

Äventyr, Sci-Fi

SERGEL: Ti 15.20

Winnie the Pooh: Blood and Honey (15 år)

Skräck

HERON CITY: On-to 20.40

SICKLA: On-to 18.15, 20.45

SÖDER: On-to 18.10, 21.00

TÄBY: On-to 17.40, 20.30

VÄLLINGBY: On-to 18.20

To 18.45

Underhållande film

Halva priset med Biopasset säsong 2

Komed, Drama

SERGEL: 21.10

Holy Spider (15 år)

Drama, Thriller

SICKLA: Ti 14.45

STURE: Ti 18.45 On-to 20.30

SÖDER: Ti 13.30 To 16.10

Knock at the Cabin (15 år)

Skräck, Mysterium, Thriller

HERON CITY: Ti 20.20

On-to 20.00

KISTA: Ti 20.10

SCANDINAVIA: On-to 21.15

SERGEL: 21.30

SICKLA: Ti 20.45

TÄBY: Ti 20.00

M3GAN Skräck (15 år)

HERON CITY: Ti 18.30, 20.55

On-to 20.55

SCANDINAVIA: Ti 21.30

On-to 18.45, 21.30

SERGEL: Ti 21.20 On-to 17.50,

19.50

SÖDER: Ti 20.30 To 21.00

#Gawwezni (15 år)

Komedi

eng text KISTA: Ti+to 17.10

Länge leve bonusfamiljen (Btill)

Komed, Drama

HERON CITY: Ti 17.10

On 14.45, 17.05 To 14.30

SCANDINAVIA: Ti 20.15

On-to 18.30, 20.45

SERGEL: Ti 14.50 On-to 14.50,

18.40

VÄLLINGBY: On-to 15.00

Barnvagnsbio

SÖDER: Io 12.40

The Banshees of Inisherin (11 år)

Komedi, Drama

SERGEL: 12.00

Guldbaggevinnare!

Halva priset med Biopasset säsong 2

Triangle of Sadness (11 år)

Komedi, Drama

SERGEL: Ti 12.50, 16.00

TÄBY: On-to 13.40, 17.20

VÄLLINGBY: Ti 16.00 To 15.45

Tillbaka till Seoul

11.00, 15.20, 20.00

Tori och Lokita

13.15, 17.45

Triangle of Sadness

Guldbaggevinnare!

Halva priset med Biopasset säsong 2

Wansee 1942

14.15, 21.00

Women Talking

Ti-on 14.00, 16.15, 18.30

To 16.15, 18.30

Utvald biofilm till halva priset biopasset.se**Magic Mike's Last Dance** (Btill)
Komed, Drama

HERON CITY: Ti 14.40, 18.15,

20.50 On 18.15, 20.50

To 18.20, 21.00

SCANDINAVIA: Ti+to 18.30,

21.15

SERGEL: 17.40, 20.20

TÄBY: Ti 19.40 On 16.30

To 19.00

VÄLLINGBY: Ti 18.45**Barnvagnsbio**

HERON CITY: To 14.30

Nabil El Gamil (11 år)

Komedi

eng text

KISTA: Ti+to 17.15 On 20.00

KISTA: Ti 12.05

Shehzada (15 år)

Komedi, Action

eng text

KISTA: Ti+to 19.50

The Banshees of Inisherin (15 år)

Komedi, Drama

GRAND LIDINGÖ: Ti 18.15

On 16.05

HERON CITY: Ti 14.40

To 14.30, 17.00

Vad betyder det?

18 Djur

Visste du att...

Vart har de lämner vildgen som simmar i vattnet och plötsligt försvinner? Det har länge varit ett mysterium. Nu kan forskare i Norge ha hittat på gatan, skriver forskning.no. Öringar lever av insekter, särskilt smalflak. Men forskning som gjorts i en sjö i Västviken i Norge tyder på att driften även äter lämner och möss.



Hockeylegenden Salming

Den svenska ishockeystjärnan

I augusti berättade

hann drabbats av den e



10 nr 199 kr

Låt ditt barn hänta med i nyhetsflödet

SvD Junior innehåller riktiga nyheter från Sverige och världen, skrivna på ett lätt och tydligt sätt.

Tidningen är fullmatad med kluriga korsord, allmänbildande quiz och lättlagade recept.

Kunniga experter svarar på barns frågor om djur, vetenskap och livet.

SvDJunior kommer i brevlådan varje vecka och finns också som e-tidning. Älskas av barn och rekommenderas av lärare.

Prova **10 nummer** för specialpriset **199 kronor** (ordinarie lösnummerpris 390 kr).
Prenumerationen avslutas automatiskt.

→ Beställ på svdjunior.se/provajunior

SvD JUNIOR



Korsord

Dagskryss 21 februari | Tävlingsnummer 7732



TÄVLA OCH VINN

Siffernyckel

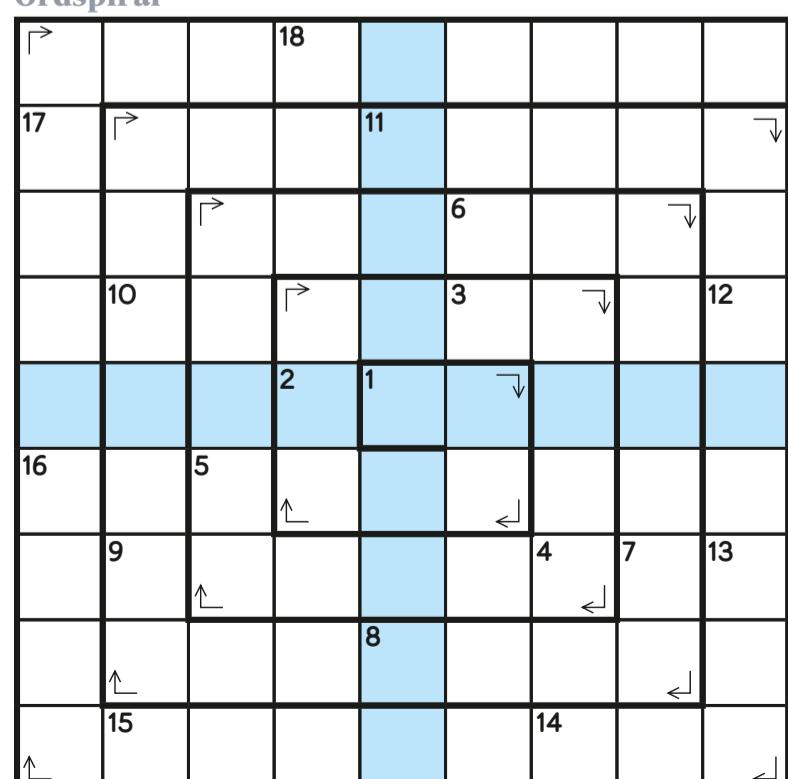
1	2	3	4	5	6

Å-A-Ö → 1
A-B-C → 2
D-E-F → 3
G-H-I → 4
J-K-L → 5
M-N-O → 6
P-Q-R-S → 7
T-U-V → 8
W-X-Y-Z → 9

Telefon: 0944-114 90 04. Knappa in tävlingsnumret, fyrkant, lösningskod, fyrkant: krävs. XXXX#XXXXXX#. Pris 12 kr.
Webb: respons.wordex.se. 10,80 kr.
Sms: 72660. Knappa in WKS (mellanslag) tävlingsnummer (mellanslag) lösningskod: WKS XXXX XXXXXX. Pris 12 kr.

Sms/tel: Registrerat, ej hemligt nummer
Lämna lösning senast 27 februari.
Tre vinnare får en DubbelTriss vardera.
Lösning och vinnare publiceras 12 mars.

Ordspiral



Börja i mitten. Första ordet har sin första bokstav vid siffra 1 och sista vid siffra 2, som även är det andra ordets begynnelsebokstav osv. Svaren på de två ljusblå ledtrådarna gör att du kan dubbelkolla att spiralen är rätt.

Vågrät ledtråd: Vistelse på annan plats
Lodräta ledtråd: Nollningar

- Pausade plötsligt
- Syncell
- Badstrand
- Kryssningsmål
- I skarp profil
- Längst bak i båten
- Kropps nära
- Har en toppplacering
- Har huvudena på skaft
- Bandet
- Skidkung
- Snackar ara
- Pappret
- Fordrat
- Får som får små får
- Nyckelord
- Snurrar världen vid
- Luftrötter

DAGENS ORDSPIRAL

A	z	t	a	v	r	A	t	E	k
C	b	p	l	a	t	u	A	R	
K	y	r	e	k	c	e	T	A	R
A	x	o	r	g	b	g	S	J	
B	O	R	T	A	V	A	R	O	
L	R	N	p	p	l	E	G		
O	E	N	A	S	A	K	T	U	
Y	M	S	A	N	O	R	T	H	
R	S	E	L	I	A	N	E	R	
5	3	6	8	7	1	9	2	2	8

→ SvD.se

Mer pyssel direkt!

Dagskrysset, Kors&tvärs, Lördagskrysset och Profilen går även att lösa digitalt. Vi publicerar också dagligen nya minipussel på [SvD.se/korsord](#). Skanna QR-koden för att ta dig dit.



Ordjakten 21 februari

Hur många hela ord med minst fyra bokstäver lyckas du hitta? Centrum-bokstaven måste ingå och minst ett skapas med alla nio bokstäver. Ord med accent såsom å-pris tillåts.

A	E	T
B	F	I
N	N	S

Lösningen utgår från SAOL XIV:s ord i fetstil och grundform.

Dagens utmaning
(varav 11 fyror) 12 ord G, 18 VG, 24 MVG

Lösning för Ordjakten 20/2
gips gäsp isop näpst OSPÄNSTIG pingst pins
pint pion pist pistong post poäng snip sopig
spion spis spont spänst spänstig stop
Säpo tips tops äsping

T	S	S
I	P	N
O	Ä	G

Sudoku

8	7	4	9	1
6		2	8	
1	7	9	3	
2	1	7		9
8			1	9
6	9		5	3
3	5	4	2	6
9	2	6	7	8
6	1	2	4	5

Lättare

5	3			2
7	8	1	5	4
9	1	4	2	3
	4		7	6
7	6	2	5	8
8	5	3	7	9
3	2	1	6	4
9	1	8	5	7
6	4	9	6	3

Svårare

LÖSNINGAR DAGENS SUDOKUN

1	4	6	3	2	9	7	5	8
7	6	8	5	4	9	2	6	7
4	1	9	2	1	2	4	3	
5	8	9	7	6	1	2	4	
3	2	8	5	4	9	8	1	7
8	3	7	6	2	4	5	1	9
3	1	4	9	3	2	5	7	6
6	9	1	2	4	8	7	3	
2	7	8	1	9	5	3	6	

Lättare

Svårare

Familj

Inger Hammarberg, 1943–2023

Tidigare förste antikvarie Inger Hammarberg, Lidingö, har gått bort efter en längre tids sjukdom, i en ålder av nära 80 år. Nämast anhöriga är barnen Jennifer och Jessica, systrarna Lena och Ulla samt barnens halvsysskon Hanna, Patrik och Pontus, alla med familjer, och därtill Gert, vän och kollega.

I början av 1970-talet blev Inger Hammarberg knuten till Kungliga myntkabinettet (Ekonomiska museet)



som amanuens i ett projekt gällande senmedeltida svenska mynt (Sturemynten, 1470–1520). Ingars vettirighet och stora noggrannhet uppskattades mycket och hon blev snart en viktig kugge även i Corpus nummorum saeculorum-projektet. Alla vikingatida mynt i fynd från perioden ca 800–1143 skulle publiceras.

Just Kungliga myntkabinetet äger världens rikaste samlingar av vikingatidsmynt (islamiska, anglo-saxiska, tyska, bysantinska, skandinaviska med mera).

Projektet var ett samarbete över gränserna. Tyska och engelska numismatiker brukade

vallfärdar till Stockholm för att inom ramen för projektet studera sitt eget lands myntning. Corpus nummorum saeculorum-projektet var en huvuduppgift för en stor del av personalen på myntkabinettet på 1970- och 1980-talet, men därefter ändrade det numismatiska arbetet karaktär. Kungliga myntkabinetet flyttade och växte.

Det gällde att bygga och visa nya utställningar och att marknadsföra museet, uppgifter som Inger aktivt deltog i. Därtill kom det ökande antalet nya myntfynd. Det blev många sammanträden på Historiska museet och Riksantikvarieämbetet, liksom med Numismatiska forskningsgruppen. Inger deltog i fler

ra internationella numismatiska konferenser. Hon arbetade med Sturemynt, anglo-saxiska och bysantinska mynt. Hon skrev om graffiti på mynt och bidrog med texter till en utställningskatalog över mynt från Iran. För att nämna några saker.

Inger Hammarberg — kallad Pia av släktingar och vänner — var en varm och omtänksam människa. Hon älskade sina barn och barnbarn, lantstället på Yxlan samt hunden och katten. Begravning äger rum till sommaren.

Gert Rispling, Kenneth Jansson, Cecilia von Heijne

Göran Rehbinder, 1940–2023

Docent Göran Rehbinder, Värmdö, har avlidit i en ålder av 82 år. Nämast anhöriga är hans hustru Kerstin samt sönerna Henrik och Gustav med familjer.

Göran studerade matematik och teoretisk fysik i Uppsala, där han träffade Kerstin. Han anställdes 1962 på Saab i Linköping, där hans arbete bestod i att beskriva formen på flygplan och att mätta. Två år senare började han



på Saabs högre flygtekniska utbildning, och 1967 flyttade han till fladdreravdelningen.

För oss blev Göran en god vän och uppskattad arbetskamrat när han 1969 anställdes på Atlas Copcos centrala laboratorier i Nacka, där hans arbete främst gällde avverkning av berg med höghastighetsvattenstrålar. Han disputerade 1977 vid Högskolan i Luleå på en avhandling med titeln "Erosion of rock with a water jet" och blev då högskolans första doktor. Senare blev han också docent och adjungerad professor i Luleå.

Göran var 1980–85 anställd på

BeFo i Stockholm. Där arbetade han inom "Avestaprojektet", som gällde lagring av hetvatten i bergrum. I fokus stod bergets mekaniska och termiska egenskaper samt annat som kunde stjälpa tekniken. 1985–90 arbetade han på Vattenfall i Vällingby, där han studerade grundvattenproblem i samband med underjordiska naturgaslager och kraftverksdammar. 1990–2000 arbetade han på institutionen för vattenbyggnad vid KTH.

Vi uppskattar Görans eleganta lösningar av fysikaliska problem. Han valde alltid analytiska lösningsmetoder, vilket ibland provocerade. Han hade djupa kunskaper inom både teknik och humaniora, och på

Atlas Copco kunde han ibland "läsa" fysikens lagar för att förhindra användning av svagt grundade ansatser. Han publicerade ett femtiotal vetenskapliga artiklar.

Bland Görans fritidsaktiviteter vill vi nämna körsång. I Uppsala sjöng han i Allmänna sången, Skandinaviens äldsta akademiska kör, och senare medverkade han i Värmdö kyrkokör.

Mot slutet var Göran väldigt trött men inombords densamma. Vi hade hoppats att hans vilja skulle vinna över hans sjukdom. Vi saknar honom.

Bengt Lundberg, Finn Ouchterlony och Gunnar Wijk

Francisco J Uriz, 1932–2023

Översättaren Francisco J Uriz, Zaragoza och Sundbyberg, har avlidit i en ålder av 90 i sin födelsestad Zaragoza. Hans närmaste är hustrun Marina Torres och sonen Juan och dessen familj.

Francisco J Uriz lämnar efter sig ett stort avtryck i den litterära världen, särskilt alla översättningar som han har gjort från spanska.



Det var i Zaragoza Francisco

utbildades till advokat. Han kom till Sverige redan på 1950-talet, på flykt undan Francos diktatur.

Det var i Sverige han mötte Marina Torres, som skulle bli hans fru och ovärderliga kollega i översättandets tjänst. Det drojde inte lång tid innan de båda behärskade svenska och de blev snabbt vänner med flera betydande författare: Artur Lundkvist, Gunnar Ekelöf, Harry Martinson, Sun Axelsson och senare Kjell Espmark.

Francisco undervisade i spanska vid Handelshögskolan i Stockholm och därefter arbetade han vid utrikesdepartemen-

tet. Han var ofta anlitad tolk på hög politisk nivå, när Olof Palme, Pierre Schori och Ingvar Carlsson reste i den spanskspråkiga världen. Inget uppdrag i översättandets tjänst var främmande för Francisco. En målannde minnesbild är när han under 1970-talet tolkade när Fidel Castro körde runt flera svenska ministrar i sin militärjeep på Kuba.

Fliten och hängivenheten är två synonyma ord med Francisco. Nästan all fritid ägnades åt översättning, bland andra Miguel Ángel Asturias, Pablo Neruda och Julio Cortázar, ofta i samarbete med Artur Lundkvist. "Poesía Nordica" (1996), som omfattar ett tusental sidor och spänner över hela vår moderna

skandinaviska poesi, blev en framgång.

Jag lärde känna Francisco och Marina genom författaparet Artur Lundkvist och Maria Wine. Alltid har de öppnat sitt hem i Sundbyberg för samtal om litteratur, bildkonst och deras många resor världen över.

Möjligheten att prata med Francisco om böcker har nu oåterkallelig suddats ut. Då är det trösterikt att han efterlämnar sig detta breda fält av spanskspråkig litteratur.

Johan Persson
Vän, skribent och översättare

Olle Sandström, 1934–2023

Liberalen och skolledaren Olle Sandström, Huddinge, har efter en kort tids sjukdom avlidit i en ålder av 89 år. Nämast anhöriga är hustrun Gunbritt, sonen Pär och Anne-Louise samt barnbarn.

Olle var lärare och rektor i de invandrartäta kommundelarna Vårby och Flemingsberg. Han blev också kommunleds chef i

Flemingsberg och därefter kommundirektör. I boken "Från Griffeltavla till IT" ingick han i redaktionen, där han bland annat beskriver hur Flemingsbergsskolan blev ett föredöme för andra invandrartäta områden i Sverige. Olle Sandström

var också med i starten av När tv i Flemingsberg.

Utöver ett ansvarstagande och entusiasm i sitt yrkesliv tog han sig tid att engagera sig i Huddinges föreningsliv – inte bara politiskt i Folkpartiet i Huddinge som mångårig omtyckt ordförande med glimten i ögat, uppmuntrande, snabbtänkt, ledare och alltid glad. Många sammanträden blev det i kommunfullmäktige och fritidsnämnden i vilken han också var

ordförande. Han var också engagerad i föreningen Norden, pensionärsrådet och i SPF var han en tid dess vice ordförande.

Och ändå fick han tid för familj, barnbarn och långa promenader med hustru Gunbritt.

En problemlösare, omtänksam och hjälpsam vän har gått ur tiden.

Åke Blomqvist Per-Edgar Pettersson, Bodil Åkerblom-Wiker Margareta Forsell

Så skriver du en runa i SvD

En runa får vara maximalt 2000 tecken lång, inklusive mellanslag.

Den avlidnes födelseår, bostadsort, ålder samt närmast anhöriga är uppgifter som ska inleda texten. Texten får inte vara skriven i Du-form, riktad till den avlidne. Allt för privat text, familjära detaljer rörande sjukdomsförlopp, verser eller tal till den avlidne publiceras inte.

Texten måste undertecknas med namn. Bifoga dina kontaktuppgifter: Namn, adress och telefonnummer.

Vi förbehåller oss rätten att korta och redigera insändt material. Publicering sker löpande, vintetiden varierar.

Text och ev bild mejlas till familj@svd.se

Vi accepterar Word-filer, men det går lika bra att klistica in texten i mejlet. Vi tar inte emot text och bild per post.

Foto bifogas som en bilaga i mejlet, helst i bildformat jpg. Bilden måste ha fotografens godkännande.

Publiceringen är kostnadsfri.

För frågor om annonser
Telefon: Mån–fre kl 8.15–11.30,
08-13 00 10
E-post: privatannonser@svd.se

FAMILJ

Privatannonser 08-13 00 10
e-post privatannonser@svd.se

Döda



Vår älskade Pappa, Svärfar, Morfar och Gammelfarfar

Nils Svensson

* 5 mars 1929

har lämnat oss i stor sorg och saknad

14 februari 2023

EVA och CLAES
LENA och ÖRJAN

Barnbarn med respektive Barnbarnsbarn

Vårt liv är en vindfläkt, en saga, en dröm
En droppar som faller i tidernas ström
Den skimrar i regnbågens färg en minut
brister och faller och drömmen är slut

N. Ferlin

Begravningen äger rum i S:t Ansgars kyrka
måndag 13 mars kl.13.00.
Efter akten inbjuds till minnesstund i Sällskapsrummet vid kyrkan.

Anmälan till Fonus
Bromma 08-709 86 50
senast 8 mars. Tänk gärna
på Hjärt- och lungfonden
tel 0200-88 24 00



Argo

Thriller, USA, 2012, TV6 21.00

Om CIA-operation för att rädda amerikaner som tvingats fly från USA:s ockupera- de ambassad i revolutionens Iran 1979. Grymt spänande efter verkliga händelser, med Ben Affleck (också regi).

V Film Family

7.00 Barbie och de rosa balettskorna. **9.00** Hopper och jakten på mörkrets hamster. **11.00** Drömbygarna. Dansk animerad familjefilm från 2020. **13.00** Spegel, spegel. Amerikansk familjeäventyr från 2012. **15.00** Madagaskar 3. Amerikansk animerad komedi från 2012. **17.00** Pelle Kanin 2 – på rymmen. Amerikansk äventyr från 2020. **19.00** Kung fu panda. Amerikansk komedi från 2008. **21.00** Holly slept over. Amerikansk romantisk komedi från 2020. I rollerna: Natalie Portman, Ron Livingston, Josh Lawson. **23.00** Duplex – drömmus med förhindrar. Amerikansk komedi från 2003. I rollerna: Ben Stiller, Drew Barrymore, Eileen Essel. **1.00** Hur man blir av med en kille på 10 dagar. Amerikansk komedi från 2003. I rollerna: Kate Hudson, Matthew McConaughey, Michael Michele. **3.00** I give it a year. Brittisk komedi från 2013. **5.00** Spider-man: Into the spider-verse.

SF-kanalen

6.20 Emil och griseknoen. **7.55** Klara. **9.20** Buss till Italien. Svenskt drama från 2005. **10.50** Ålskar, ålskar inte. Svenskt drama från 1995. **12.30** Rymlibrudar. Svensk dramakomedi från 2008. **14.05** Grabben i gravens brevdi. Svensk dramakomedi från 2002. **15.40** Vingar av glas. Svenskt drama från 2000. **17.25** Allra käraste syster. Svensk barnfilm från 1988. **18.00** Rasimus på luffen. Svensk familjefilm från 1981. **19.40** Vinnare och förlorare. Svenskt drama från 2005. **21.00** Såsom i en spegel. Svenskt drama från 1961. I rollerna: Harriet Andersson, Gunnar Björnstrand, Max von Sydow. **22.25** Den demokratiska terroristen. Svensk thriller från 1992. I rollerna: Stellan Skarsgård, Katja Flint, Kjell Bergqvist. **0.05** Kill your darlings. Svensk-amerikansk dramakomedi från 2006. I rollerna: Loita Davidovich, Andreas Wilson, Fares Fares. **1.35** Elvira Madigan. Svenskt drama från 1967. **3.05** Brita i grosshandlarhuset. Svenskt drama från 1946. **4.45** Den ofrivilige golfaren.

TV4 Film

6.55 Love at the ranch. **8.50** Valentine in the vineyard. **10.35** Valentine ever after. Amerikansk romantisk komedi från 2016. **12.25** Autumn in the vineyard. Kanadensisk romansk komedi från 2016. **14.20** Medan ären går. Brittiskt drama från 2010. **17.10** Paris can wait. Amerikansk dramakomedi från 2016. **19.00** Peacock. Amerikansk thriller från 2010. **21.00** Fasanjägarna. Dansk kriminalthriller från 2014. I rollerna: Nikolaj Lie Kaas, Fares Fares, Danica Curcic. **23.30** Legion. Amerikansk action från 2010. I rollerna: Paul Bettany, Dennis Quaid, Lucas Black. **1.40** Agora. **4.15** On set. **5.55** Star file. **5.55** A vineyard romance.

Internationell

Discovery

6.00 How do they do it? **6.25** Ice Lake Rebels. **7.15** Gold divers. **8.05** How do they do it? **9.00** Wheeler dealers. **10.05** Kindig customs. **11.10** Deadliest catch. **13.20** Gold rush. **14.25** How do they do it? **15.30** Salvage hunters. **17.50** Wheeler dealers. **18.55** Gold rush. **22.05** Gold, Lies & Videotape. **23.10** Ice Lake Rebels.

0.15 Naked and afraid. **1.25** Gold rush. **2.35** Gold, Lies & Videotape. **3.40** Moonshiners. **4.50** Kindig customs.

Travel Channel

6.00 Mysteries at the museum. **8.00** Finding Bigfoot. **9.00** Ice Cold Gold. **10.00** NASA's Unexplained Files. **11.00** Treasure Quest: Snake Island. **12.00** Expedition Unknown. **13.00** Mysteries at the museum. **15.00** Finding Bigfoot. **16.00** Ice Cold Gold. **17.00** NASA's Unexplained Files. **18.00** Treasure Quest: Snake Island. **19.00** Expedition Unknown. Amerikansk äventyrsserie från 2016. **20.00** Ghost Asylum. **21.00** Beyond the unknown. **22.00** Mediumilagens namn. **23.00** The Osbourne Want To Believe. **0.00** Destination Fear. **1.00** Mountain monsters. **2.00** Paranormal Lockdown With Nick Groff. **3.00** Alaska Monsters. **4.00** Mysteries at the museum. **5.00** Expedition Unknown.

Godare

6.25 Matigt med Amanda. **6.50** Sofias husmanskost. **7.05** Så mycket Godare. **7.10** A taste of Italy with Nisha Katona. **7.45** Sarah Graham's food safari. **8.15** Jimmy Shu's taste of the territory. **8.50** A Middle East feast with Shane Delia. **9.20** Matigt med Amanda. **9.45** Sofias husmanskost. **10.00** Så mycket Godare. **10.05** A taste of Italy with Nisha Katona. **10.40** Sarah Graham's food safari. **11.10** Jimmy Shu's taste of the territory. **11.45** A Middle East feast with Shane Delia. **12.15** Matigt med Amanda. **12.40** Sofias husmanskost. **12.55** Så mycket Godare. **13.00** A taste of Italy with Nisha Katona. **13.35** Sarah Graham's food safari. **14.40** Jimmy Shu's taste of the territory. **15.10** Matigt med Amanda. **15.35** Sofias husmanskost. **15.50** Så mycket Godare. **15.55** A taste of Italy with Nisha Katona. **16.30** Luke Nguyen's street food Asia. **17.05** Växtbaserat med Thess. **17.20** John Torode's Ireland. **18.20** Freshly picked with Simon Toohey. **18.50** Outback gourmet. **19.20** Matglädje med Ayla. **19.35** Ainsleys good mood food. **20.35** Luke Nguyen's street food Asia. **21.10** Växtbaserat med Thess. **21.25** John Torode's Ireland. **22.25** Freshly picked with Simon Toohey. **22.55** Outback gourmet. **23.25** Matglädje med Ayla. **23.40** Ainsleys good mood food. **0.40** Luke Nguyen's street food Asia. **1.15** Växtbaserat med Thess. **1.30** John Torode's Ireland. **2.30** Freshly picked with Simon Toohey. **3.00** Outback gourmet. **3.30** Matglädje med Ayla. **3.45** Ainsleys good mood food. **4.45** Luke Nguyen's street food Asia. **5.20** Växtbaserat med Thess. **5.35** John Torode's Ireland.

V Film Hits

6.00 Moonlight. **8.00** Worth. **10.00** Viceroy's house. **12.00** Catch me if you can. **14.20** Blinded by the light. **16.20** En end man. **18.00** Adopt a highway. **20.00** Kvinnan på tåget. **21.55** Stronger. Amerikansk drama från 2017. I rollerna: Jake Gyllenhaal och Tatiana Maslany. **23.55** Illusionisten. Tjeckisk-amerikansk kriminaldrama från 2006. I rollerna: Edward Norton och Paul Giamatti. **1.45** The survivor. **3.55** Hjärter dam.

V Series

6.00 Frasier. **6.45** The office. **7.30** Private eyes. **8.15** Saving Hope. **8.55** The good fight. **9.45** Friday night lights. **10.30** Frasier. **11.15** The office. **12.00** Private eyes. **12.45** Saving Hope. **13.25** The good fight. **14.15** Friday night lights. **15.00** Outlander. **16.00** New Amsterdam. **16.45** The good doctor. **17.30** Chicago Med. **18.15** Chicago PD. **19.00** Chicago fire. **19.45** Nere. **20.15** Heder. **21.00** SEAL team. Amerikansk dramaserie från 2022. Del 2 av 10. **21.45** The equalizer. Amerikansk kriminalserie från 2022. Del 2 av 18. **22.30** Mr Mercedes. Amerikansk thrillerserie från 2017. Del 5 av 10. **23.20** R.I.P. Henry. Norskdramaserie från 2020. Del 6 av 8. **0.05** SEAL team. Amerikansk dramaserie från 2022. Del 2 av 10. **0.50** The equalizer. Amerikansk kriminalserie från 2022. Del 2 av 18. **1.35** Mr Mercedes. **2.25** Heder. **3.10** Chicago fire. **3.50** Chicago PD. **4.35** Chicago Med. **5.15** The good doctor.

Den där Mary

Komedie, USA, 1998, TV12 23.55

Om CIA-operation för att rädda amerikaner som tvingats fly från USA:s ockupera- de ambassad i revolutionens Iran 1979. Grymt spänande efter verkliga händelser, med Ben Affleck (också regi).

Viasat Nature

6.00 My cat from hell. **6.50** Dogs: The untold story. **7.40** Homestead rescue. **8.30** The pool master. **9.25** Crikey! It's the Irwins. **10.20** Dogs: The untold story. **11.15** Homestead rescue. **12.10** The pool master. **13.05** How do animals do that? **14.00** Wildest islands of Indonesia. **15.00** Wildest Europe. **16.00** Pit bulls & parolees. **17.00** Homestead rescue. **18.00** The pool master. **19.00** Crikey! It's the Irwins. **20.00** From Waggs To Riches. **21.00** Pit bulls & parolees: Tia's tales. **22.00** Alaskan bush people. **23.00** Monster croc invasion. **0.00** Man-eating super snake. **0.45** Alaskan bush people. **1.30** Crikey! It's the Irwins. **2.15** Big cat tales. **3.00** Man-eating super snake. **3.45** Homestead rescue. **4.30** The pool master. **5.15** Crikey! It's the Irwins.

Animal Planet

6.00 Veterinären i Yorkshire. **9.00** Flodmonster. **10.40** Europas vildmark. **12.20** Förtrollande berg - i hjärtat av Tyskland. **13.15** Polära extremer. **14.10** Flodmonster. **15.50** Polära extremer. **16.45** Europas vildmark. **18.25** Förtrollande berg - i hjärtat av Tyskland. **19.20** Flodmonster. **21.00** Norge - Mellan fjordar och fjäll. **21.50** Skandinaviens dolda paradis. **22.35** Skottland: Ett år med vild natur. **23.25** Polära extremer. **0.20** Ormfångare i Australien. **1.10** Vilda varelser med Dominic Monaghan. **2.35** Stört & värst. **3.25** Veterinären i Yorkshire. **5.40** Vilda björnräddningar.

Mezzo

9.00 Massenet's Werther at the Opernhaus Zürich. **11.15** Classic Archive: Ivry Gitlis. **12.30** Pygmalion. Stéphane Degout och Raphaël Pichon: Schubert, Schumann, Weber. **14.01** The Female Voice of Iran. **16.00** Il Trovatore by Giuseppe Verdi at the Gran Teatre del Liceu. **18.30** Brahms: Cello Sonata No.1, Violin Sonata No.1. **19.23** Brahms: String Quartet No.1, String Quintet No.2 - Quatuor Strada, Adrien Boisseau. **20.30** The Taming of the Shrew by Jean-Christophe Maillot - The Ballets of Monte Carlo. **21.53** Les Diaboliques, David Grimal: Prokofiev, Shostakovich. **23.17** Wiener Philharmoniker, Christian Thielemann: Beethoven's Symphony no. 7. **0.05** Yannick Nézet-Séguin conducts the Rotterdam Philharmonic: Shostakovich. **1.12** Yannick Nézet-Séguin: A Portrait.

TV12

6.05 Paddington Station. **7.15** Lego Masters Australien. **9.00** MacGyver. **10.00** Polisens biljakter. **12.00** Kronofogden knackar på. **13.00** Dödligt väder. **14.00** America's funniest home videos. **15.00** MacGyver. **16.00** Polisens biljakter. **18.00** Kronofogden knackar på. Brittisk realityserie från 2014. **19.00** America's funniest home videos. Amerikansk underhållning från 2016. **20.00** Polisens biljakter. Brittisk dokumentärserie från 2020. **20.55** Parlamentet. Svensk underhållning från 2018. **22.00** American ninja warrior. Amerikansk underhållning från 2018. **23.55** Den där Mary. Amerikansk komedi från 1998. **2.25** Royal Tenenbaums. Amerikansk dramakomedi från 2001. **5.05** Robinson.

TV Finland

7.30 Droppen. **7.35** Gudstjänst. **8.35** Himaliv: Matkassar och diakoniat. **10.00** Nyheter Nyland. **10.10** Nyheter sydvästra Finland. **10.10** Nyheter sydvästra Finland. **10.15** Nyheter Tavastland. **10.20** Nyheter Birkaland. **10.25** Nyheter mellersta Finland och södra Savolax. **10.30** Nyheter östra Finland. **10.35** Nyheter Österbotten. **10.40** Nyheter norra Finland. **10.45** Nyheter Lappland. **10.50** Yle Oddasat. **10.54** Oddasat. **12.50** Gympastund: Rörlighet i ryggen. **13.00** Radion gör inbrott. **14.25** Yles morgon - bästa bitarna. **16.00** Namnsdagsgratulationer: 21.2. **16.01** Morgongäst. **16.07** Pyssel. **16.12** Illa Tvåan. **17.10** Långtillan lädet. **17.30** Halv sju. **18.00** Oförglömlig: Romantikens pärlor. **18.10** Maskinmännen laddar upp till Tuben. **18.29** Nyheter TV-nytt. **19.00** Vid liv 24h. **19.29** Nyheter 20.30. **19.55** Sportrunan. **20.00** A-studion. **20.45** Efter Nio. **21.45** Ungkarlarna. **22.35** Moderna män.

TV4 Fakta

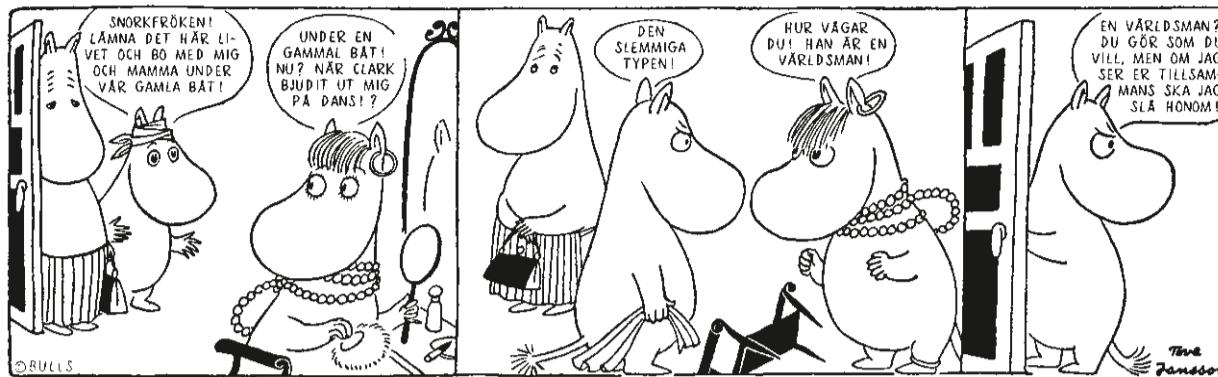
6.00 Kronofogden knackar på. **7.00** 112 - på liv och död. **8.00** Familjen Annorlunda. **9.00** Veterinärerna. **10.00** 112 - på liv och död. **12.00** Mitt galna hem. **13.00** SOS - superståndarna. **14.00** Mitt galna hem. **15.00** SOS Djur. **16.00** Akuten - bakom kulisserna. **17.00** SOS - superståndarna. **18.00** Mitt galna hem. Brittisk dokumentärserie från 2018. **19.00** American ninja warrior. Amerikansk underhållning från 2018. **20.00** American ninja warrior. Amerikansk underhållning från 2018. **21.00** Hawaii five-0. **22.00** Farligt uppdrag. Amerikansk kriminalserie från 2011. **22.00** Farligt uppdrag. Amerikansk kriminalserie från 1999. **23.00** Diagnosis murder. **0.00** MacGyver. **1.00** Mash. **2.00** The 100. **3.05** Farliga vägar. **5.00** The 100.

</

Tv&radio

Serier

M
U
M
I
N



B
A
B
Y

B
L
U
E
S



F
A
N
T
O
M
E
N



C
A
R
P
E
D
I
E
M



Radio

- P1**
5.29 P1 Morgan. **5.30** Ekot. **5.35** Ring P1. **5.46** Andakten i P1. **5.55** Sjövärder. **5.59** P1 Morgan. **9.30** Ring P1.
10.44 Kropp & Själ.
11.04 P1 Dokumentär.
11.35 Ljudböcker från Radioförläggningen. Mannen som älskade Sibirien, del 5 av 22.
12.00 Tolvsplaget.
12.01 Dagens dikt.
12.09 Vetenskapsradion På Djupet. "Historien ger hopp om positiv utveckling" (repris).
12.30 Luncheket. Luncheket: nyheter, ekonomi och sport.
12.55 Land- och sjövärder.
13.00 Kulturnytt.
13.05 P1 Kultur.
14.04 Vetenskapsradion Historia. Gästfrihetens historia.
14.50 Annika Lantz i P1. Eric Ericson "Samma utstrålning som ett kärnkraftverk". En korrespondens i ettern om romantik, erotik och olika slags kraftverk. Brevvänner: Eric Ericson och Annika Lantz.
15.04 Talkshow i P1. En aktuell och personlig talkshow måndag till torsdag. Programledare: Katherine Zimmerman.
16.02 Studio Ett. Fördjupar da-

gens stora händelser i Sverige och världen.

17.45 Dagens Eko. Dagens Eko: Nyheter, ekonomi, sport och kultur. Ekots stora dagliga nyhetssändningar. Nyheter och fördjupning – från Sverige och världen. Ansvarig utgivare: Klas Wolf-Watz.

18.05 Språket. Ukrainare har slutat prata ryska. Innan den ryska invasionen var Ukraina ett tvåspråkigt land. Idag har språken ukrainska och ryska blivit en del av kriget.

18.35 Ekonomieket Extra. Försvarsboomen lockar fonder att köpa vapenaktier. Upprustningen i världen och kriget i Ukraina har fått försvarsindustrin i Sverige att trappa upp produktionen, nyanställa och tro på framtidens.

19.03 P1 Kultur.

20.03 P1 Dokumentär. Serier i kortformat för dig som älskar dokumentärer om samhällets mörka sidor.

20.35 Vetenskapsradion På Djupet. "Historien ger hopp om positiv utveckling" (repris). Det ser mörkt ut på många håll i världen. I veckan har Rysslands storstaliga anfallskrig mot Ukraina pågått i ett år.

20.55 Klartext.
21.03 Ljudböcker från Radioförläggningen. Mannen som älskade Sibirien, del 5 av 22.
21.29 Ring P1. Med Emmy Rasper.
21.40 Kulturnytt.
21.45 Tankar för dagen. Torbjörn Elensky - Om smarta mobiler.
21.50 Land- och sjövärder.
22.00 Kvällsekot. Kvällsekot: Ger dig koll på nyhetssläget vid dagens slut.

22.12 Studio Ett. Direktsänd aktuellt magasin.
23.53 Dagens dikt.
0.02 Talkshow i P1.
1.02 OBS.
1.12 Kulturlivet. Tomas Banherhed: "Tarjei Vesasas blev nyckeln till mitt skrivande".

1.48 Klassikern. "Lilla Vera" - filmen som aldrig borde kunnat göras.

2.02 Stil. Agatha Christie – med trendskapande blick för mord, mysterier och mode (repris).

3.02 Sommar i P1.
4.30 Mia Blomgren. 30 års rapportering från kungadömet Sverige: Idealisterna | Del 4/5.

5.02 Vetenskapsradion På Djupet. "Historien ger hopp om positiv utveckling" (repris).

P2
6.00 Ekot.
6.05 Klassisk morgon.
7.00 Klassisk morgon.
10.00 Ekot.
10.03 Klassisk förmiddag. 1) Maria Löfberg: Dreaming dance. 2) Gustav Holst: Tersett. 3) Ludwig van Beethoven: Rondo och capriccio G-dur "Ilksa över en tappad slant". 4) Georg Friedrich Händel: Sinfonia och akt 1 ur "Acis och Galatea". 5) Franz Liszt: Pianosonat h-moll. 6) Emilie Mayer: Faustuvertyr h-moll. 7) Anders Nilsson: Urworte. 8) Paul Dukas: Trollkarlens lärling. 9) Charles Koechlin: Fagottsonat. 10) Mieczysław Weinberg: Stråkkvartett nr 2 G-dur.
13.00 P2 Klassiskt.
17.00 Kulturnytt.
17.06 P2 på hemväg. Med Erik Mjönes.
19.00 Hemma i P2.
20.00 Folkmusiken i P2. Kärleksvisor och lockrop med Ulrika Bodén. Ulrika Bodén är en av våra mest uppskattade folksångerskor, oftyckt för sin skrila och klockrena sång.
21.00 Jazzradion. Trumpetaren Takuya Kuroda. God och blandad jazz från förr och nu,

från det välkända till det oväntrande.
22.00 Musik mot midnatt. I programmet spelas: 1. Marianne von Martinez: Sinfonia C-dur 2. Antonio José: Gitarrsonat 3. Franz Schreker: Kammarstyfonfi 4. Programledare: Clara Törnwall.
0.00 Notturro. Bjuder dig på unika liveinspelningar av känd och okänd musik från hela EBU.
P3
5.59 Morgenpasset i P3. Med David Druid och Linnéa Wikblad. Kom in i värmen! Varje morgon i P3 är en fartflylld resa, full av intrryck.
9.30 P3 med Tina Mehrafzoon och Samir Yosufi. Tina och Samir håller dig sällskap med den bästa musiken, nysläppta låtar som du vill ha koll på och de senaste musiknyheterna.
12.30 P3 med Juan Havana. Juan håller dig sällskap med den bästa musiken, nysläppta låtar som du vill ha koll på och de senaste musiknyheterna.
15.30 Eftermiddag i P3. Med Christopher Garplind och Hanna Hellquist.
18.00 P3 Nyheter.

18.02 P3 med Emma Percival.
20.00 Ekot.
20.03 Radiosporten.
20.06 P3 Pulsmix.
21.00 Ekot.
21.03 P3 Klubbmix. P3 Klubbmix med Linda Nordeman och gästmix: Boj Lucki.
22.00 Ekot.
22.03 Morgenpasset i P3.
23.00 Ekot.
23.07 Algoritmen.
0.00 Ekot.
0.02 Vaken. Vaken med Peter Sundberg och Pontus Andersson. Musik, tävlingar och samtal. Ett program för dig som är vaken, helt enkelt.

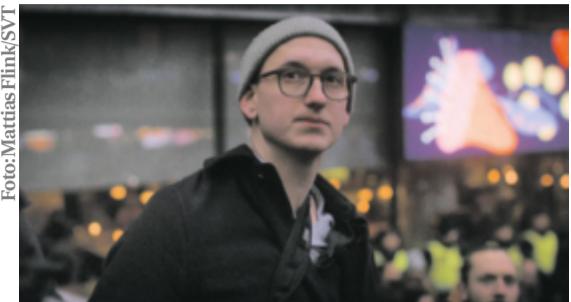
P4 Stockholm
5.59 Morgan i P4 Stockholm. Med Mia, Ola, Fredrik och Petra. Starta morgonen på det bästa sättet: tillsammans med oss! Nyheter från länet, världen och Stockholmstrafiken.
10.00 Ekot.
10.03 Förmiddag i P4 Stockholm. Med Alexander, Rasmus och Cathrin. Sköna gäster och tätta uppdateringar med det som händer just nu i Stockholm och världen.
13.00 Ekot.

13.02 Radiosporten.
13.04 P4 Extra. Med Titti Schultz. En mix av de hetaste personerna och nyheter från jordens alla hörn.
14.57 Kulturnytt i P4.
14.59 Eftermiddag i P4 Stockholm. Med Dejan, August och Farzad.
17.37 Kvällspasset i P4. Med Morgan Larsson.
18.43 Sagor i Barnradion. Rörelsesejour med Bamse: Bus på bondgården.
18.55 Klartext.
19.00 Sportextra.
21.40 Karlavagnen. Med Kenneth Tonef och Bobbo Krull.
0.00 Ekot.
0.02 Vaken. Vaken med Peter Sundberg och Pontus Andersson. Musik, tävlingar och samtal. Ett program för dig som är vaken, helt enkelt.

Kontakt Tv&radio
SVT 1 / SVT 2 08-784 00 00
TV 3 08-562 023 00
TV 4 08-459 40 00
Kanal 5 08-520 555 55
TV 6 08-562 024 00
TV 8 08-562 024 00
Sveriges Radio 08-784 84 84
Tv-redaktionen tv@svd.se

Dagens tv-tips

Foto: Mattias Flunk/SVT



Han ger inblick i proteströrelsen

Etnologen Kalle Ström har följt den så kallade Frihetsrörelsen inifrån i nästan två års tid. Den två delar långa dokumentären "Rörelsen" skildrar på nära håll den numera upplösta organisationen, som under pandemin blev känd för sina manifestationer mot vaccinpass och restriktioner. **SVT 21.00**



Mördarens koder granskas på nytt

Han är en av tidernas mest omskrivna seriemördare, som skickade kodade brev till tidningarna om sina blodiga dåd. "Världens historia: Zodiakmörden" berättar om tekniken som kastar nytt ljus på mördaren. **SVT2 20.00**



Rutinoperation går väldigt snett

Sjuksköterskeskolan är under ombyggnad när den femte säsongen av den danska dramaserien "Sjuksystrarna på Fredenslund" inleds. Oljudget det medför retar upp vissa. Samtidigt får en rutinoperation hemsk följer. **Sjuan 21.00**

SVT2 22.30

Jenkidar och Hussein har lämnat studentlivet i Beirut och återvänt till Kobane i norra Syrien när IS går till attack. "Dox: Kobane – drömmen om frihet" följer de två studenternas tillvaro i den krigshärjade staden. **SVT2 22.30**

Jenkidar och Hussein har lämnat studentlivet i Beirut och återvänt till Kobane i norra Syrien när IS går till attack.

"Dox: Kobane – drömmen om frihet" följer de två studenternas tillvaro i den krigshärjade staden.

SVT2 22.30

svt1

6.00 Morgenstudion. **10.00** Hemmagymna med Sofia. **10.20** Rederiet. **11.05** Prylberget. **11.35** Klimatkampen. **12.05** Best friends for a day. **12.25** Landet runt. **13.10** Storbritanniens charmigaste byar. **14.00** Engelska Antirkundan. **15.00** Hundra procent bonde. **15.30** Heartland. **16.15** Glimt av Norge. **16.30** Barnmorskan i East End. Brittisk dramaserie från 2021. Del 6 av 7. **17.30** Sverige idag. Svenskt nyhetsmagasin från 2023.

- 18.00** **Rapport**
- 18.17** **Kulturnyheterna**
- 18.28** **Sportnytt**
- 18.33** **Lokala nyheter**
- 18.45** **Go'kväll**
Svenskt magasin från 2023. Del 25 av 144.
- 19.30** **Rapport**
- 19.55** **Lokala nyheter**

**20.00** **Den blomstertid**

Svensk dokumentärserie från 2023. Del 2 av 6. "Ramzi, vad har du ställt till med?!" Tusse Chiza och Linnea Henriksson drar igång sitt musikprojekt och börjar repa med eleverna på skolan. Programledare: Tusse Chiza, Linnea Henriksson.

21.00 **Rörelsen**

Svensk dokumentärserie från 2023. Del 1 av 2. Frihet och sanning. Etnologen Kalle Ström besöker Frihetsrörelsens ledare Filip Sjöström och Max Winter på Gotland där de ska arrangerar en olaglig frihetsfest.

21.50 **Lokala nyheter****22.00** **Snövita drömmar**

Svensk dokumentärserie från 2023. Del 1 av 6. Extremskidåkarna Malou, Hildur, Vilda och Caley laddar upp med surfing och sköna bad på Island.

22.30 **Dejtingsoffan**

Brittisk realityserie från 2021. Del 6 av 8. Mica och Jake demonstrerar sin vighet på en het yogadejt medan Basil och Laura går på traditionell vinprovning. Bubblor och gungor.

22.55 **Rapport****23.00** **Händelser vid vatten (R)**

Svensk dramaserie från 2023. Del 6 av 6. Det är vinter och den höggravida Annie beslutar sig för att lämna Stjärnbergskollektivet tillsammans med Mia.

0.00 Möt stjärnorna: Händelser vid vatten. Svensk underhållning från 2023. Reprise från 10/2. **1.00** Billions. Amerikansk dramaserie från 2021. Del 6 av 12. Reprise från 17/2. **4.45** Sverige idag. Svenskt nyhetsmagasin från 2023. **5.15** Go'kväll. Svenskt magasin från 2023. Del 25 av 144.

6

6.00 Våra värsta år. **6.30** Just shoot me. **7.30** Det stora fyndkriget. **8.30** Seinfeld. **9.00** Mr Mayor. **10.00** Fresh Prince i Bel-Air. **11.00** Face off. **12.00** Pacific Blue. **13.00** Svenska truckers. **14.00** NCIS: Los Angeles. **16.00** SEAL team. **18.00** The mentalist. **19.00** Gulddrömmar. **20.00** Hawaii five-0. **21.00** Argo. **23.30** S.W.A.T. **0.30** Brotskod: Försvunnen. **1.30** Hawaii five-0. **2.30** The equalizer. **3.30** Face off. **4.30** Family guy.

svt2

9.00 Forum. **12.00** Rapport. **12.03** Forum. **16.00** Rapport. **16.05** Forum. **16.15** Agenda. **17.00** Orysyta mot fronten. Svensk kortdokumentär från 2022. Orysyta lämnar tryggheten i Sverige för att åka ner till den ukrainska gränsen med förfödener till sin bror, som strider för Ukrainas frihet. Reprise från 30/5. Även 3/3. **17.15** Nyheter på lätt svenska. **17.20** Nyhetsstecken. **17.30** Oddasat. **17.45** Utiset. **17.55** Anslagstavlan.

- 18.00** **Vetenskapens värld: Stopping the next pandemic (R)**
Även 25/2.
- 19.00** **Ekonomibyrån (R)**
Svenskt samhällsprogram från 2023. Del 6 av 20. Skilj dig rikt. Även 25/2.
- 19.30** **Antikduellen (R)**
Dansk antikvitetsserie från 2013. Del 27 av 30. Även 22/2.



20.00 **Världens historia: Zodiakmördaren**
Brittisk dokumentär från 2022. Han anföll sju personer. Endast två överlevde. Den fruktade mördaren skapade rädsla och oro på San Franciscos gator under 60 och 70-talen. Även 22/2.

20.50 **Mot alla odds**
Svensk dokumentärserie från 2021. Del 1 av 4. Försvunna på fjället. Rikard och hans hund Trubbel ger sig till fjälls för att åka skidor, men ovädret slår till och Rickard går inte att få tag på. Även 22/2.

- 21.00** **Aktuellt**
- 21.38** **Kulturnyheterna**
- 21.46** **Sportnytt**
Huvudsändning. Även 22/2.

22.00 **Utrikesbyrån**
Svenskt samhällsmagasin från 2023. Del 5 av 20. Programledare: Rebecca Randhawa. Även 22/2.

22.30 **FILM Dox: Kobane – drömmen om frihet**
Svensk dokumentär från 2022. De två kurdiska studenterna Jenkidar och Hussein återvänder från sorgfält studientiv i Beirut tillbaka till den älskade hemstaden Kobane i Syrien.

23.45 **Min sanning (R)**
Svensk intervjuserie från 2023. Del 6 av 8. Anna Hedenmo intervjuar entreprenören och fastighetsmagnaten Roger Akelius.

0.45 Möt med (Meänkieli). Svensk pratshow från 2023. Reprise från 20/2. **1.15** Antikduellen. Dansk antikvitetsserie från 2013. Del 27 av 30. Veckans duellanter Søren Falk och Jesper Damgaard-Lauritsen ger sig ut på andra dagens inköpsrunda i trakterna kring Haderslev. Reprise från 30/9. **1.45** Sportnytt. **2.00** Nyhetstecken.

7.00 Ambulansen. **8.00** Love Island Sverige. **9.00** Hundar utan hyfs. **10.00** En plats i solen. **12.00** Trädgårdsmästarna. **13.00** Home and away. **13.30** Judys domstol. **14.00** Mord och inga visor. **15.00** Lilla hushuset på prärien. **16.00** Det okända. **17.00** House. **18.00** Ambulansen. **19.00** Hundar utan hyfs. **20.00** Ambulansen Australien. **21.00** Sjuksystrarna på Fredenslund. **22.00** Mord i paradiset. **0.00** Love Island Sverige. **0.55** House.

3

6.00 Extreme makeover: Home edition. **7.00** Undercover boss US. **7.50** Frusna vägar. **8.40** Svenska Hollywoodfruar. **9.35** The mentalist. **10.35** Masterchef USA. **11.35** Lyxfällan. **12.40** Below deck Mediterranean. **13.50** The real housewives of Beverly Hills. **14.50** Vanderpump rules. **15.55** The mentalist. Amerikansk kriminalserie från 2008. Del 23 av 23. **16.55** Below deck Mediterranean. Amerikansk realityserie från 2021. Del 14 av 23.

- 18.00** **Lyxfällan**
Svensk livsstilsserie från 2018. Del 12 av 16. Partypinglan Florence, 22, bor i Borås och jobbar deltid som lärarvikarie. Hon har noll koll på sin ekonomi och köper i princip allt på avbetalning – till och med pizza. Utöver all utemat slösar hon enorma summor pengar på näthopping, fika, energidryck och cigaretter.
- 19.00** **Frusna vägar**
Svensk realityserie från 2021. Del 4 av 8. Jörgen och Tony ska flytta ett hus till en skidbacke. Nya praktikanten Smilla är på plats för att hjälpa till och tar över. I dagens avsnitt får vi också bekanta oss med ett nytt ansikte – Gustav.



20.00 **Lyxfällan**
Svensk livsstilsserie från 2021. Del 2 av 10. Eva i Hjo. Redan för tio år sedan var Evas ekonomi så pass dålig att hon fick beviljad skuldsanering. Det som skulle bli starten på en ny livsstil blev i stället starten på en negativ spiral. Programledare: Magnus Hedberg, Magdalena Kowalczyk. Även 26/2.

21.00 **Vild kärlek**
Svensk realityserie från 2022. Del 4 av 10. Partnerbyte. Nattliga samtal har lett till partnerbyten mellan alla förutom ett par, som håller sig undan. När de andra äntrar flottarna med sina nya partners känner många att det äntligen finns potential för kärlek. Även 24/2.

21.45 **Buying blind Denmark**
Dansk livsstilsserie från 2021. Del 4 av 6. Boligköp i blinde. Laura och Jesper och Jespers två barn bor i Humlebæk, och de är minst sagt trötta på det.

23.10 **Brottsskod: Försvunnen**
Amerikansk kriminalserie från 2004. Del 7 av 23. Samantha jobbar under täckmantel för att försöka hitta en ung mor som blivit rekryterad till att sälja droger.

0.05 NCIS. Amerikansk kriminalserie från 2017. Del 6 av 24. **1.00** NCIS: Los Angeles. Amerikansk kriminalserie från 2015. Del 7 av 24. **2.00** S.W.A.T. Amerikansk kriminalserie från 2020. Del 14 av 18. **3.00** Brottsskod: Försvunnen. **4.00** Extreme makeover: Home edition. **5.00** Undercover boss US.

6.00 Iidas fristelser. **6.30** En plats på landet. **8.15** Husfixarna Norge. **9.10** Masterchef UK. **10.35** Dr Phil. **12.40** NCIS. **13.45** En plats i landet. **15.55** Grey's anatomy. **18.00** Antiques roadtrip. **20.00** NCIS. Amerikansk kriminalserie från 2019. **21.00** Outlander. Amerikansk-brittisk romantisk dramaserie från 2017. **23.30** The affair. **2.00** Masterchef UK. **3.20** Jamie's quick & easy food. **4.00** Camp Kulinaris. **5.00** Mel Robbins.

4

5.45 Nyhetsmorgon. **12.00** TV4Nyheter-na. **12.10** TV4Väret. **12.15** Köket. **12.25** Hem till gården. Brittisk dramaserie från 2021. Del 132 av 200. **12.55** Bytt är bytt. Svensk underhållningsserie från 2019. Del 4 av 10. **13.55** En plats i solen. Brittisk livsstilsserie från 2022. Del 71 av 120. **15.55** Grand designs Nya Zealand. Nyzeeländsk livsstilsserie från 2019. Del 1 av 8. **17.00** Efter fem. Svenskt aktualitetsprogram från 2023. Del 37 av 131.

- 18.50** **Keno**
- 19.00** **TV4Nyheterna**
- 19.20** **TV4Väret**
- 19.30** **Farmen**
Svensk realityserie från 2023. Del 33 av 51. Hästarna har rivit sin hage under natten och med bara fem deltagare kvar på gården skapar det stress och osämsja. Kalkonerna får kärra på ny frihet och det blir spa på bryggan med tveksamma ingredienser i behandlingen. Programledare: Anna Brolin.



20.00 **Mandelmanns gård**
Svensk livsstilsserie från 2023. Del 7 av 8. Gustav och Marie vill prova en ny sorts självhushållning och bygger en dimfångare som tar vara på vatten som finns i luften. Marie tillverkar mozzarella tillsammans med ostproffset Thea. Det bjuds också på bärnstensjakt och smaskiga pumpaväfflor.

21.00 **Biggest loser**
Svensk realityserie från 2023. Del 8 av 20. Moa tvivlar på sig själv och fajtas med gamla hjärnspöken som sätter stopp i tävlingen. Det vinnande laget njuter av lyxmidag med dietisten Carolin. I träningen vill Pischa att deltagarna ska fokusera på att hitta sin disciplin. Programledare: Malin Stenbäck.

- 22.00** **TV4Nyheterna**
- 22.40** **Ekonominhyheterna**
- 22.55** **TV4Väret**
- 23.00** **The rookie**
Amerikansk kriminalserie från 2022. Del 5 av 22. A.C.H. En ny drog frödas på Los Angeles gator och verkar förvandla sina offer till zombieliknande varelser.
- 23.55** **Law & order: Special victims unit (R)**
Amerikansk kriminalserie från 2012. Del 5 av 24. En pojke som bor hos sin pappa blir kidnappad.

0.55 Frankie Drake mysteries. Kanadensisk kriminalserie från 2017. Del 5 av 11. **1.55** En plats i solen. Brittisk livsstilsserie från 2022. Del 71 av 120. **3.55** The rookie. Amerikansk kriminalserie från 2019. Del 10 av 20. **5.10** Home and away. Australisk dramaserie från 2017. Del 168 av 230. **5.35** Köket.

6.10 Diners, drive-ins and dives. **6.30** Wheeler dealers. **7.20** Fast n' loud. **8.10** Gold rush. **9.00** Dödlig fångst. **10.05** Wheeler dealers. **11.15** Alaska: The last frontier. **12.20** Salvage hunters. **13.30** Wheeler dealers. **14.40** Ullared. **15.50** Property brothers. **16.55** Havets hjältar. **18.00** Böda camping. **18.55** Superstars 2023. **20.00** Kustbevakarna & SSRS. **20.50** Property brothers. **22.00** Ride along. **0.05** Havets hjältar. **1.10** Kustbevakarna.

5

6.00 House hunters international. **6.45** Railroad Alaska. **7.35** Tunnelbanan. **8.25** Vägens hjältar. **9.20** Property brothers. **10.30** Grey's anatomy. **11.30** Vägens hjältar. **12.35** Alla mot alla med Filip och Fredrik. **13.45** Sommarens med släkten. **14.50** Salvage hunters. **16.00** Tunnelbanan. Svensk realityserie från 2013. Del 12 av 12. **17.05** Gränsbevakarna Australien. Australisk dokumentärserie från 2013. Del 18 av 20.

- 18.15** **Vägens hjältar (R)**
Svensk dokumentärserie från 2019. Del 2 av 19. I Roslags tunnel har en bilist knuffats framför en tung lastbil i hög hastighet. Även 22/2.
- 19.05** **Alla mot alla med Filip och Fredrik (R)**
Svensk underhållning från 2023. Del 13 av 64. Hur ser iprentabletten ut? Två lag med svajiga starter stångas för att hålla chansen om slutspel vid liv. Erica Johansson och Tobias Blom ställs mot Elin Ek och Andreas Dregen. Programledare: Fredrik Wiklund, Filip Hammar. Reprise från 21/2. Även 25/2

Tisdag 21 februari 2023

   Följ Svd i sociala medier

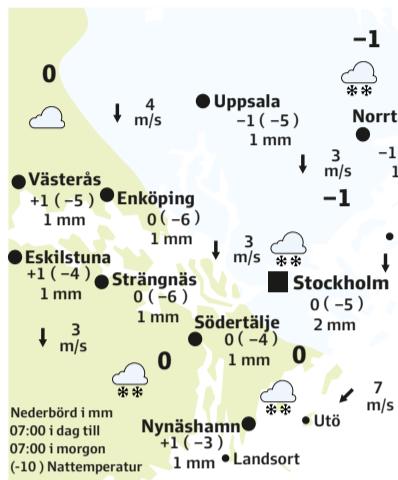
facebook.com/svenskadagbladet, twitter.com/Svd,
instagram.com/svenskadagbladet



Lyssna på Blenda

Blenda är en dokumentär
podd. En ny historia varje
gång – berättad av Svenska
Dagbladets journalister. Här
samlar vi alla avsnitt, plus
artiklar och extramaterial om
historierna du hör i podden.
[SvD.se/om/blenda](#)

Stockholm och Mälardalen i dag 21/02 2023



Värden Stockholm igår

Medeltemp* 0
Mintemp** -2,2
Lufttryck i går kl. 13 981,4 hPa

Vattenstånd +28 cm

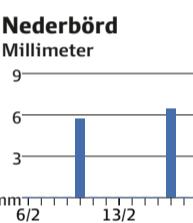
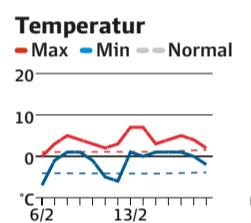
*Medeltemp avser från kl. 01 i förrgår till kl. 01 i givande

Stockholm idag

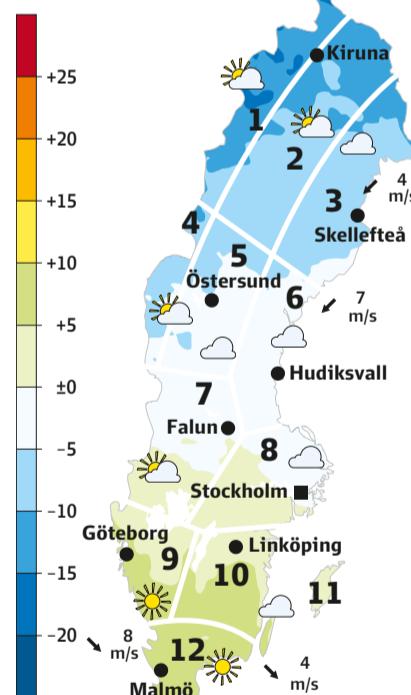
Medeltemp	-2
Partikelhalt***	läg
UV-strålning	läg

Kvädedioxidhalt*** låg

**Mintemp avser från kl. 19 i förrgår till kl. 07 i gå



Sverige i dag



- 1 Molnigt och uppehåll. Ca 12 minusgrader. Svag vind.
- 2 Molnigt och mest uppehåll. Ca 9 minusgrader. Svag vind.
- 3 Mulet och uppehåll. Ca 9 minusgrader. Svag vind.
- 4 Molnigt och uppehåll. Ca 4 minusgrader. Svag vind.
- 5 Mest mulet och uppehåll. Ca 4 minusgrader. Svag vind.
- 6 Mulet och uppehåll. Ca 2 minusgrader. Svag vind.
- 7 Halvklart till mulet och uppehåll. Ca 1 plusgrad. Svag vind.
- 8 Mulet och upphörande snöfall. Ca 0 grader. Svag vind.
- 9 Mest klart och uppehåll. Ca 7 plusgrader. Svag vind.
- 10 Ökad molnighet och uppehåll. Ca 7 plusgrader. Svag vind.
- 11 Mest mulet och tidvis lätt snöblandat regn. Ca 3 plusgrader. Svag vind.
- 12 Mest klart och uppehåll. Ca 7 plusgrader. Måttlig vind.



Solen i dag

Upp		(I går)
Lund	07.18	(07.21)
Göteborg	07.29	(07.31)
Stockholm	07.09	(07.12)
Luleå	07.15	(07.19)
Kiruna	07.33	(07.37)
Ner		
Lund	17.24	(17.22)
Eslöv		(17.22)

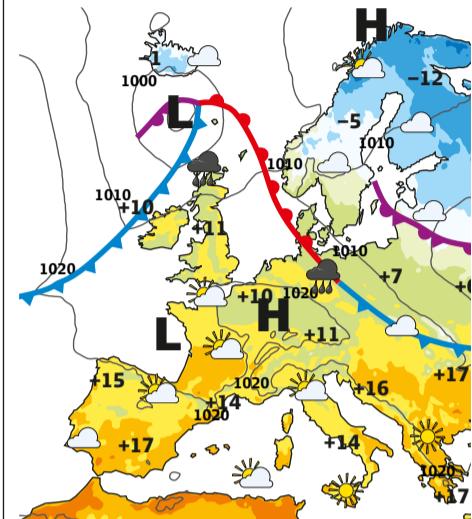
Månen i dag

I Stockholm

Sverige i går

Temperatur i går kl 13

Nederbörd 07 i förra till 07 i ga



Världen i morgon

Algarve/Albufeira	+16		Lissabon	+14	
Alicante	+19		London	+8	
Antalya	+17		Los Angeles	+13	
Aten	+18		Madeira	+16	
Bagdad	+20		Madrid	+13	
Bali/Denpasar	+31		Malaga	+20	
Bangkok	+32		Mallorca/Palma	+19	
Barcelona	+16		Malta/Valletta	+17	
Beirut	+17		Mauritius	+27	
Belgrad	+16		Miami	+28	
Berlin	+10		Milano	+14	
Brisbane	+27		Moskva	-12	
Bryssel	+9		Nairobi	+29	
Budapest	+15		New Delhi	+27	
Buenos Aires	+34		New York	+6	
Chicago	+4		Nice	+14	
Cytern/Nicosia	+20		Oslo	-3	
Dubai	+23		Paris	+11	
Dublin	+5		Peking	+8	
Dubrovnik	+13		Phuket	+31	
Edinburgh	+7		Prag	+11	
Frankfurt	+10		Reykjavik	-4	
Gambia/Banjul	+31		Riga	-5	
Genève	+12		Rio de Janeiro	+28	
Goa	+32		Rom	+16	
Hanoi	+22		Santiago	+31	
Havanna	+30		Seoul	+5	
Helsingfors	-9		Seychellerna	+28	
Hongkong	+20		Shanghai	+8	
Hurghada	+24		Singapore	+30	
Istanbul	+15		St Petersburg	-8	
Jerusalem	+15		Sydney	+21	
Kairo	+19		Tallinn	-5	
Kanarieöarna/	+20		Teheran	+10	
Las Palmas			Tokyo	+9	
Kapstaden	+24		Toronto	-3	
Kreta/Heraklion	+16		Tunis	+21	
Kuala Lumpur	+32		Vilnius	-3	
Köpenhamn	+5		Warszawa	+4	
Las Vegas	+8		Wien	+13	